Konkani Proverbs

Konkani Provurbs

Introductory Note

...ther surprising that an intelligent class like the ..., whether of Konkan or of Kanara, have given ...ntion to their mother tongue, *viz.*, Konkani. The ...peaking Christians, on the other hand, have done ...l for that language, by writing books and pam- ... editing magazines, those of Mangalore adopting the ... characters, and those of Goa the Roman.

...e Saraswats have little occasion for using Konkani ...ten language, those in Konkan having adopted ...thi for that purpose, while those in the two ...he Kanarese. The result is that a number of old ...words and expressions are gradually being replaced ...rathi in the former districts, and by the Kanarese ...r. Such old words and expressions, if collected, are ...e of great historical and philological value, and ...ow a flood of light on Marathi. There are a ... Marathi writers who have written a history of the ... growth of that language, but few have attempted to ... Konkani with a view to finding out its relation .... This is largely due to the absence of literature ...guage.

...at Marathi and Konkani must have been at one ... closely related to each other than at present, ...n from a close examination of the Jnaneshwari, ...ains a large number of words and several gram- ...ms which are no longer in use in Marathi, but are ... in Konkani. I do not wish to go into these details ... propose to deal with that subject on a future ...

...as been one of my hobbies to collect Konkani words, ...s and proverbs for a number of years. When my ...of proverbs reached a respectable figure of 500, I ...lf a dozen of my friends to make a simil... ...nd it on to me. Only one of them resp...ed, and ... S. N. Koppikar, who, after getting toge... as many ...s he could, sent me in 1908 a collec... of ab... ...of them were already included in my c...ction, but ... 30 were quite new and are incor...ted in the

present compilation ; *e.g.*, Nos. 1, 31, 72, 158, 260, 345, 416, 417, 482, 495, 529, 563, 600, 623, 671, 672, 723, in the main compilation, and 817, 819, 827, 828, 829, 837, 850 in the Supplementary List. Some are included among the similes.

5. The process of collection, all this while, has been very slow. There are no books nor any literature to consult. Whenever a proverb occurred to me or was uttered in my presence by any person in the course of conversation, I used to note it down immediately and to transfer the material thereafter to a book. All these having reached a decent number of about 800, have now been alphabetically arranged and printed in this compilation. Three proverbs seem to have been repeated: they are No. 105 which is another form of No. 104, and Nos. 490 and 570 which are the latter parts of 501 and 463 respectively.

6. The most difficult task was of rendering a spoken language into a written one. The rule followed in all the languages is that the written text follows the correct diction, irrespective of the pronunciation of the speakers. At first, I tried to follow this rule in the case of some words, but later on gave up the task as I thought that the correctness or otherwise could be determined after calling for opinions from various persons and by abiding by their verdict while publishing a second edition of this collection, should such an opportunity arise.

7. I have appended to this publication a brief note showing a few points of distinction between the Marathi and Konkani languages, such as they occurred to me in the course of transcribing the proverbs. A satisfactory solution of these points will lead to a correct diction of a large part of the language. Opinions are also invited on this note as I propose to amplify it on a future occasion, if possible.

8. It seems that some proverbs have more than one reading, and in cases where I was able to get hold of a second one, I have put the words of the latter in brackets by the side of the former, or given the latter below the former.

9. Many proverbs are made up of two parts, each being independent of the other, the two being used together as one to produce an effect, to make a contrast, or to give emphasis. *e.g.* 52, 65, 78, 80, 82, 83, 207 &c. Many a time only one of

these parts is cited, leaving the other to be understood, with the result that the latter is lost sight of, and in course of time even forgotten. Sometimes these parts change places when such a proverb is cited, and in order to give an easy reference, I have given an index of the latter halves of such proverbs. In this index are also included those which would have a different position in the alphabetical arrangement on account of their different reading.

10. Some expressions are more of the nature of similes than of proverbs. I have tried to separate the two and given a collection of similes under a separate heading (see p. 31). A few, however, will be found under the heading of proverbs which may perhaps have to be removed under their appropriate heading in the future edition, *e. g.* 87, 159, 314, 535.

11. Again, there are a number of idioms which are neither similes nor proverbs. A few such instances are also given to distinguish them from the other two (see p. 33). The main characteristic of these idioms is that they convey quite a different meaning from that which the words seem to convey.

12. Proverbs must also be distinguished from moral or religious maxims. In the former, one finds both wit and wisdom based on illustrations of daily incidents, while the latter are bare statements laying down a rule of conduct. *e. g.* 179, 378, 461, 463.

13. Every language uses a number of proverbs in use in the neighbouring language. Thus the Konkani-speaking population of the Kanaras uses a large number of Kanarese proverbs. I had collected more than 500 such proverbs, but discontinued the task when I discovered that the Basel Mission Press of Mangalore had published 1500 Kanarese proverbs. When, however, I compared my collection with this compilation, I found that, apart from variations in expressions in the two, as many as 200 of mine find no place in it. A selection of 136 of these is published in the present book. About a dozen of these are found in the two small compilations printed by the same press with their English equivalents.

14. The Konkani-speaking population of Mangalore and its southern Talukas use a few proverbs of the Tulu language, but they do not prevail in other parts, hence they are not included in this compilation. Moreover, a collection of Tulu proverbs is published by the Basel Mission Press.

15. Numerous Sanskrit proverbs are cited, not only by the Konkani-speaking people, but also by almost all the Hindus. A selection of them is given under a separate heading. (see page 37).

16. There is a tendency to coin new Sanskrit proverbs, and sometimes to give a Sanskrit cover to vernacular proverbs. Nos. 3, 65, and 91, in the Sanskrit collection are of the former type and No. 100 in the Kanarese collection is of the latter type ; No. 357 in the main collection is nearly of the same type and is often repeated as तुरतदानं महापुण्यं.

17. Another tendency is to localise a general proverb by the addition of words referring to a local person or place. Nos. 86 and 124 in the Kanarese collection are of this type. A Konkani proverb of this type is given at the end of the supplementary list as No. 857, which is a localised form of Konkani No. 259.

18. A few Hindustani and Marathi proverbs often cited by the Konkani-speaking people are also given under the respective heads. (See page 44.)

19. It is quite likely that many languages must have transformed the proverbs of the neighbouring languages into their own, and Konkani does not seem to be an exception. In the collection given in this compilation a close examination might reveal a number of cases of transformation from Marathi and Kanarese. At the same time, it must be admitted that a large number of proverbial sentiments is the common property of every language with local variations. These variations afford a good ground for research.

20. It must be mentioned in this connection that proverbs must be distinguished from riddles (हुम्मणीं) known as उखाणीं in Marathi. In the collection sent by Mr. S. N. Koppikar there were two such which I have given in the appendix II on page 47 as Nos. 1 and 2 as samples, and one more is added from

my collection of riddles. Perhaps No. 282 in my collection of proverbs is a riddle. I have collected some such riddles, but their number does not exceed even twenty. No. 37 in the Kanarese collection seems to be a riddle and No. 56 an alliteration. Some alliterated expressions are used by children for making fun. They cannot be considered as proverbs. One such seems to have entered into this collection, *viz.*, 601. Another such expression found in Mr. Koppiker's collection is given in the Appendix III on page 47 as No. 2.

21. The fact that Konkani has not a written script of its own has brought about numerous wide variations in the spoken language, not only in the same community at different places, but also among the different communities living in the same place. A collection of the proverbs passing current among people of different places and communities would not only yield a new crop of proverbs, but also a good material for linguists to explore the origin, growth and even the decay of Konkani. Proverbs Nos. 101, 542, 612, and 644 are of this nature. A few more are given in Appendix I on page 47.

22. I have collected a number of proverbs used by the people of Malvan and Vengurla, and though most of them are common to those given in this compilation, expressed in a local variation of the language, there are several which express new sentiments. If possible, I might publish them in a separate compilation when the collection assumes a decent number.

23. It must be mentioned in this connection that Dr. V. P. Chavan, a resident of Malwan, published in 1928 about 500 proverbs with their English translations under the title "Konkani Proverbs" (Price Re. 1). The book contains a number of proverbs which are not prevalent in the Kanaras, so far as I know. On comparing the proverbs contained in this compilation with those collected from the people of Vengurla, I find material variations in the language of the two. I have given a few instances of such variations in a Comparative Statement of Proverbs appended hereto. All these variations, if collected in large number, will afford, as I have stated, a good field for research. It is therefore necessary that in collecting the proverbs in use among the various classes of the

Konkani speaking people, they must contain the exact words and expressions used by them. Otherwise, much of their philological and historical value might be lost.

24. Along with proverbs it would be worth while collecting nursery songs or other songs existing in the Konkani language. A nursery song in Marathi given in Appendix IV on page 48 will show how closely it resembles the one current among the Konkani speaking people of Kanara.

25. I intended to add below each proverb its English translation, with an explanatory note wherever necessary. After having translated nearly 600 proverbs I gave up the idea as the publication seemed to assume a big volume, placing it beyond the reach of people of humble means.

26. I also proposed to make a few general observations on the proverbial lore published herein. But as they could not be completed in time, I have held them over for a future occasion.

27. The main reason why explanations would be necessary is the fact that a number of proverbs have some funny anecdotes or antecedents behind them, and these proverbs cannot be understood properly without a context; *e.g.* 149, 176, 185, 221, 222, 235, 250, 268, 304, 342, 352, 356, 431, 433, 434, 447, 448, 469, 481, 520, 523, 540, 562, 566, 568, 569, 575, 615, 659, 683, 714, 721, 805, 813.

28. Some proverbs contain words which are not in current use. A list of these words is given in appendix V on page 48. Any comment or explanation of these words would be most welcome.

29. A list of additional proverbs not included in the main collection is given in the Supplementary List, pages 45 and 46.

30. In conclusion I appeal to the readers of this compilation to favour me with any suggestions and criticisms they may wish to make on the above points, and to send me new proverbs in their own language as well as in that of their sister comunities.

Bombay, 25th March 1932. S. S. TALMAKI

A new discovery of an old book.

As the foregoing note was being sent to the press, I was fortunate to have obtained a copy of a book known as "Konkani Proverbs, Riddles and Popular Songs" edited by the Rev. Father A. J. D'Souza of Mangalore. The book was published in 1914 and refers to a previous edition known as "Konkani Proverbs and Riddles," which was perhaps published some 6 or 8 years previously. The book is published in Kanarese characters and contains the following matter:—624 Proverbs, 220 Riddles, 53 Lullaby Songs, 10 Nursery Songs, 185 Popular Songs under 10 heads, and 7 Miscellaneous Songs. It also contains two appendices, one on Cookery and the other the proposed rules on Konkani Orthography. I offer my belated, yet sincere, congratulations to the Rev. Father on the great service he has rendered to the Konkani language. The existence of this book was brought to my notice about a month back by my friend Mr. Alex Pais, the Editor of the Journal "Konkani Dirven", and a copy of it was secured for me by another Christian friend. It is rather surprising that the existence of so important a book should be unknown to the Non-Christian people of Kanara.

On reading the book, I find that a very large number of proverbs in it are also found in Dr. Chavan's book with very slight variations in some cases. My impression on reading the latter book was that such proverbs were prevalent only among the people of Malwan and Vengurla, and not in the Kanaras. But now I find that they are the common property of the Christian community living as far south as Mangalore. I have given a few samples of such similarities from both the books at the end of the Comparative Statement appended to this compilation (p. xvii). The preverbial lore of the Konkani language seems to be very large, and if the proverbs in the three compilations including mine were brought together, the total number might exceed 1500, even after taking into consideration those which are common to them. In the Comparative Statement of proverbs relating to the different varieties of Konkani, I could find only 6 from this book out of the 11 proverbs selected by me for the statement. I should have been able to enlarge this statement to a greater extent

if I had the book much earlier. I may mention by the way that there seems to be a greater tendency among the Christians, as can be seen from the book, to coalesce or combine letters in words than is found among the other Konkani speaking people of the Kanaras which is pointed out by me in my Note on the Konkani Language appended to this compilation. Moreover, the written text of the book seems to follow closely the spoken language without making any effort at simplification. Another characteristic of the book is the resemblance of its language in several respects to that spoken by the Goanese Christians. This may perhaps be due to the fact that the Christian diocese in the Kanaras was manned by the Goanese Padres until the last generation. I do not wish to dwell on this linguistic aspect at present without a closer study of the two branches of the language. I have not yet been able to find out whether the Goanese Christians have published any compilation of their proverbs.

Bombay, 30th March 1932. S. S. TALMAKI

Note showing a few points of distinction between the Konkani and Marathi languages.

The following rules are not exhaustive. They are broadly stated, and the exceptions are not mentioned.

1. (*a*) In Marathi as well as in Konkani the vowel sounds of अ and आ have a short as well as a long pronunciation. *e. g.*, in कसब the अ in क is short and that in स is long. Similarly the आ in कान is long, and that in कानसल is short.

(*b*) But these long sounds of अ and आ become short in both the languages, when case affixes are added.

2. The vowels इ and उ have both short and long pronunciations; but the latter are indicated by distinct letters ई and ऊ, or by signs in the case of consonants, *e. g.* वास, तूप etc. These vowel sounds, too, are governed by the rule mentioned in rule (*b*) above.

3. The vowels ए and ओ have only long pronunciations in Marathi; but in Konkani both these have a long and a short pronunciation, the short sounds being generally used when case affixes are applied. For example, in Marathi केस and केसाचा, and in पोट and पोटाचा, the ए in the first two words and the ओ in the next two are long; but in Konkani the ए in केसाचो and the ओ in पोटाचो are short, somewhat like the English vowel sounds in *cat* and *cot*.

The long vowel sounds ए and ओ in the initial letter of verbs in Konkani become shortened in conjugating, but this is not the case in Marathi. *e.g.*, भेटतो = भेटता and सोडतो = सोडता.

4. Another characteristic of Konkani is that when the possessive case affixes चो, चीं, चें are added to words of two letters, the second letter, except when it is र, श, स, ह, ळ, or when there is a nasal between the two, is so forcibly pronounced as if it were a double letter; *e. g.* कान्नाचो, पोट्टाचो, तेल्लाचो. On a proper consideration, however, it will be seen that such letters are not really double, but merely emphasised letters and may not be shown as double letters in writing.

5. In the Kanarese language the vowels ए and ओ have both long and short pronunciations, the former being indicated by the sign ॰ written after the letters concerned. It is not possible to say that this had its effect on the Konkani. For, Kanarese words with such vowel sounds adopted in Konkani follow the rules of the latter language and not of the former ; *e. g.*, in ते॰रू and ते॰रिगे or in को॰ळु and कॊ॰ळिगे the ए and ॲ in both cases is long in Kanarese ; but in Konkani the ए in तेराक and the the ऒ in कोळाक are short, though they are long without the case affixes.

6. The letters च, ज and झ have two pronunciations both in Marathi and Konkani, *e. g.* चटई, जागा, झाड, and चक्र, जन, झंकार. In the case of the latter, the first letters are pronounced as if य is added to them. In Kanarese, only the latter kind of pronunciation of the three letters is found, except in the case of a few words adopted from other languages having such pronunciations.

7. (*a*) In Marathi the final अ of most words is not pronounced, but in Konkani it is not only retained, but takes the sound of अ, उ and इ, in the case of nouns and adjectives according as the word is of the neuter, masculine or feminine gender. *e. g.* पान, झाड ; पायु, बैलु ; गायी, खीरि, etc. Some adverbs take the final sound of इ, *e. g.* आजि, कालि etc.

(*b*) The affix आंत of the locative case (सप्तमी) becomes आंतुं in Konkani *e.g.*, पानांतुं, झाडांतुं, etc.

8. The final आ of most of the Marathi words, whether nouns, adjectives or verbs, becomes ॲ in Konkani. Also the चा, the affix of the possessive case of masculine gender, become चो in Konkani, *e. g.* घोडो, काळो, धांवलो, रामाचो, etc. This characteristic is common not only to all the dialects of Konkani in the Kanaras, Ratnagiri, Kolaba and Thana, but also in the languages prevailing in Gujarat, Kathiavar, Kutch and Sind, as also that of old Marathi to be met with in the Jnaneshwari.

9. On the other hand, the Marathi affix तों of first person singular verbs and तो of third person singular become तां and ता in Konkani, *e. g.* धांवतां and धांवता.

10. The initial letters अव and ए are sometimes pronounced as औं and ये. *e. g.* अवमान=औंमान, अवयव = औंयव ; एक = येक, एरंडी = येरंडी. I think such words should be written correctly, leaving it to the readers to pronounce them as they like. This tendency is also found in the case of Marathi speakers.

11. The Marathi affix ला of accusative and dative cases becomes क in Konkani and is, therefore, nearer to the Hindi को, *e. g.* रामाक. But the Marathi इतका and तितका become इतलो and तितलो in Konkani.

12. The case affixes, especially of the possessive, are often omitted in short cuts of speech, as in the case of proverbs. Though the affix is omitted the words nevertheless assume the form they do when the affixes are applied. This is known as सामान्य रूप or oblique form in grammar. Instances of this will be found in the proverbs in this compilation; *e. g.* Nos. 8, 13, 15 etc.

13. The affix of the fifth case or पंचमी is हून in Marathi and थावून or थावुन in Konkani. Probably it is a combination of आंत and हून, the ह being transferred to त in pronunciation.

14. The Marathi affix ल of 3rd person future tense becomes त or द in Konkani, *e. g.* करतील = करतीत or द.

15. (*a*) The Marathi affix वा and वें of विध्यर्थ becomes का in Konkani ; *e. g.* बसावा and बसावें = बसका.

(*b*) This का becomes वुंका (or is it वंका ?) in the case of certain verbs ending in ळ, यि, etc., *e. g.* पळवुंका, उलवुंका.

(*c*) On the application of this affix, as also that in (*a*) above, the initial letter and even the second letter is so pronounced as if it were आ, *e. g.* पोळवुंका, पोळोवुंका, पोळोवंका, etc. ; also बोसका, झोगोडका, etc. It is, however, doubtful whether these forms should be adopted in writing.

(*d*) The same variations take place when, चें चो and ची are added to verbs to form derivative words, or when क is added to such derivatives or directly in place of स and ला in Marathi ; *e. g.* करचें, बसचें, पळवंचे, झगडचें ; करच्याक, बसच्याक, etc. or करूक etc. In these forms also the initial letter or the

first two letters in one or the other branches of Konkani are so pronounced as if they were ओ instead of अ. It is an open question whether the ओ may not be omitted in writing for the sake of uniformity, leaving it to the readers to read such words as they like. *e.g.* कोरचें, झोगडचें etc.

(*e*) The same rule applies to words formed in Konkani by adding णें to verbs; *e.g.* वसणें, पळवणें etc., these words, too, being pronounced by some with the initial अ changed into आ; also in the case of words formed by adding तलो in place of the Marathi णार. *e.g.* करतलो, वसतलो, the initial vowel sound is pronounced with ओ by some. *e.g.* कोरतलो etc.

16. The Marathi preposition ही becomes इ in Konkani; *e. g.* झाडई. When the ई is added to क, the affix of the dative case, it gives the meaning of पेक्षां; *e. g.* झाडाकई रूकु होडु. But when added to the क of the accusative it means 'also' *e. g.* झाडाकई ना, रूकाकई ना.

17. There is a tendency in Konkani to change the initial vowel of words into ह, whether the words be Marathi or Kanarese, *e.g.* Marathi इळा = हिळो, ऑर्टा = न्हांटि or हूंटि, ऊन= हून. So also Kanarese उलुपे = हुलुपो or हुल्पो, अडविट्टि = हडविट्टि, ओसगे = होसगें. There seems to be no escape from adopting the ह in such cases even in writing.

18. The Marathi affix ल of the 3rd person future tense becomes त in Konkani, *e. g.* करील and करतील = करीत and करतांत. This त is sometimes pronounced as द while speaking.

19. (*a*) Of the following defective or imperfect verbs in Marathi, *viz.*, (1) हो, (2) अस, (3) आहे, (4) नाहीं, (5) नको, (6) जा, (7) पाहिजे, (8) नव्हे; the first becomes जा, *e. g.* जातां, जातलों, जालों etc. Marathi also uses this form in the past tense for the 2nd verb, *e. g.* झालों; The 2nd becomes आस, which also replaces the 3rd आहे; the 4th becomes ना; the fifth becomes नाका; the 6th becomes वच, the 7th becomes जाई and the 8th becomes न्हयिं. The verb वच resembles the Marathi जा in having no forms in the past tense, and the forms गेलो (गेला) etc. are used in that tense in both the languages. Sometimes वच and गेलो are combined वचुगेलो.

(*b*) The negative ना (for नाहीं) is occasionally used in Marathi, *e. g.* करीना or करेना. By prefixing this ना the Konkani has created a number of new words, *e.g.*, नप्रो or नोप्रो = न + पुरो. 2. नज which is made up of two forms, one is made up of न + जा, the जा being equivalent to हो mentioned in (*a*) above, *e. g.* करूनज. The second is made up of न + जाई *e. g.* माका रवोरि नज. 3. नास्तना (M. नसतांना) = न + आस. 4. नुळीत or नुलैत or नुह्लैत = न + उह्लैत 5. नातिलो = न + आथि, the latter being the old Konkani word found in the Jnaneshwari. 6. नाशिलो = न + आस as also in the case of नास्तना. It may be observed that the last two forms नातिलो and नाशिलो are used very nearly in the same sense.

20. (*a*) Causal derivative verbs in Marathi are formed mostly by adding व or वि, and in Konkani by adding यि ; *e. g.* करवितो = करयिता. When, however, the affix ऊन indicating past tense in the sense "having done" is added to the causal form; it remains as व and not य; *e. g.* करवून = करवूनु. In the spoken language, however, this form of the word also assumes various sounds, such as करोवुनु, कोरोवुनु, कोरोन्नु etc.

(*b*) The Kanarese causal affix इसु is sometimes used in Konkani, particularly in the case of words taken from that language, *e. g.* नुडिसुता. But in the spoken language both the forms are sometimes added to the same word, *e. g.* नुडीसुयिता ; and this at times is observable even in the case of Konkani words, *e. g.* दवरयि ; करयि ; both these causal words at times taking the strange forms like दवरसुयि and करसुयि.

21. Marathi writers say that Konkani is spoken in prolonged pronunciations (हेल काढून बोलणें). हेल = हाल. This may be so in Vengurla, Malwan and Savantwadi; but it is not so in the two districts of Kanara, except in the portion adjoining Goa. The Konkani of the Kanaras may be said to be pronounced too rapidly, with the result that the letters of many words seem to blend into each other. *e. g.* सोडून = सोड्नु or सोण्णु, धरून = धनुं, रडूनये = रड्नयें or रण्णयें, पडत नाहीं = पड्ना or पण्णा. It is for consideration whether such words should be written as पड्ना, रड्ना or पण्णा, रण्णा etc. The former would seem to be the more appropriate. The vowel sound of the initial letter in such cases is elongated in pronunciation.

Comparative Statement No. 1

of a few Proverbs in different dialects of Konkani, and the corresponding Marathi. No. 1 in each group is from the present compilation, No. 2 is from Dr. Chavan's book, No. 3 is from my collection of proverbs of Vengurla-side, and No. 4 is Marathi. No. 5 is from Father D'Souza's book.

A. 1 हांतुळा तकीत पाय निडुवुंका or पातलावंका. No. 798
2 हांतरूण पळौन पांय पातळांवचे.
3 अंथरून बघून पाय पसरूंचे.
4 अंथरूण पाहून पाय पसरावे.
5 मांद्रि पोळोव्न् पाय् सोडिजै.

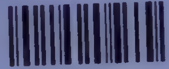
B. 1 उंद्राक लोखंडाचो व्यारु इत्याक ? No. 97.
2 हुंद्राक लोखणाचो वाव्र कित्याक ?
3 उंदराच्या पोराक लोकणाचो खेळ कित्याक ?
4 उंदराच्या पोरानें लोखंडाशीं खेळूं नयें.

C. 1 उमति कळश्यारि उदाक घालचें. No. 107.
2 उमथी कोळश्यारि उधाक रक्तव्प.
3 उपड्या घागरीर पाणी.
4 उपड्या घड्यावर पाणी.
5 वोम्त्या कोळ्श्यार् उदाक् घाल्याबरि.

D. 1 उष्ट्या हातानें कायळ्याक आंबूण्णा. No. 111.
2 उष्ट्या हातान कावळो आमडिना.
3 उष्ट्या हातान कावळो हांकुचो नाय.
4 उष्ट्या हाताने कावळा हांकणार नाहीं.

E. 1 जेविल्या घरा वाशे मोजचे. No. 334.
2 जेविल्लया वराचे वांसे मेजप.
3 खाल्या घरचे वांसे मोजूंक होये.
4 खाल्या घरचे वासे मोजणें.

F. 1 सुण्या बाल नळियेंतु घाल्ले तरिकई वांकर्डेचि. No. 770.
2 सुण्याची शेपडी नळियेंत घाली तरी वांकडी.
3 कुतऱ्याचि शेपडी वांकडी ती वांकडी.
4 कुत्र्याचें शेंपूट नळकांड्यांत घातलें तरी वांकडे तें वांकडेंच.
5 सुण्याचि शिम्टि नळयेंत् घाल्यार् नीट् जास्तगी ?

G. 1 चामारां देवाक होणां पूजा. No. 3(
2 चाम्हारा देवाक जोत्या-पूजा.
3 चांभाराच्या धावाक खेटराची पूजा.
4 चांभाराच्या देवाला खेटराचीच पूजा.
5 चामारांचा देवाक् वाणंचि पुजा.

H. 1 ताकाक येवुनु मडकें (बुडकुळो) निपयिता. No. 348.
2 ताकाक येवन बुडकुलो लिपैता.
3 ताकाक यौन कुणलां किस्याक दडौंक व्हायां ?
4 ताकाला जावें, मग मडकें कां लपवावें ?

I. 1 नांक दाटल्यारि तोंड उघडता. No. 426.
or नांक दाटिल्याशिवाइ तोंड उघण्णा.
2 नाख दांबल्या बगर तोंड उगडना.
3 नाक दाबलां काय त्वांड उघडता.
4 नाक दाबलें कीं तोंड उघडतें.

J. 1 भरलेल्या ब्राम्हणाक धय्यांतु फात्तरु. No. 348.
2 भरिल्या बामणाक धंय करकरता.
3 भरल्या बामनाक रुंबाड कडू.
4 भरलें पोटा उंबर कडू.
5 पोट् भोल्यांर् गरे कोडु.

K. 1 उद्योगु नातिल्लो आचारि चेल्डवां गांडि तासता. No. 103.
2 रिकामी मेस्त वायलेचे कुले ताशी.
3 रिकामो न्हार्यी कुल्याक तुंबडे लायी.
4 रिकामा न्हावी कुल्याला तुंबड्या लावी.
5 वाव्र् नातल्लो आचारि कुले तास्तालो सैं.

Observations based on the above statement.

1. Firstly, we find a tendency to substitute Kanarese words in the Konkani language in Kanara, such as निडुवंका from नीडु. Similar words may be found in other proverbs, such as गुरि in 6, कुंटो in 27, and so on.

2. Secondly, we notice a tendency to substitute Marathi words in the Konkani language of Vengurla. When we find words like उदाक, सूणे etc., are being substituted by पाणी, कुत्रा and the like, we may be sure that the Konkani is being pushed back by Marathi. It may be noted that such common words are not yet being replaced by Kanarese words in the Kanaras. The more we go to the north of Konkan the greater is the influence of the Marathi language.

So far as I know there is not much difference between the language of Vengurla and Malwan, though there is a lot of difference between the language of these two places and that of the Goanese. Dr. Chawan's language in these and several other proverbs seems to resemble the latter rather than that of Malwan.

3. There is a greater tendency in Goa to form nouns derived from verbs by adding प; while in Kanara they are oftener formed by adding चें and in Marathi by adding णें.

4. The final vowel sound अ is eliminated in all the branches of Konkani except in that of Kanara.

5. The tendency to coalesce letters is found to a greater extent in the Konkani of Kanara and of the Christians than in other branches. *e. g.* आंबुडना becomes आंबुण्णा.

6. The exchange of the initial letters of words, ल for न and *vice versa* is observable in the different branches of Konkani; *e. g.* लिपयि and निपयि.

7. Similarly the tendency to exchange the initial vowels of words into इ may also be noted; See the groups in A. and B.

Statement No. 2

of an instance how the same sentiment is expressed in different languages. Many more can be added to it.

1 वेंकुनें पडंबूर गेलेल्या वारी. No. 714

2 सोमा पळ्ळ्यांक गेलो आनि पळ्ळां पोंचून इलो. (Vengurla)

3 होदा पुट्टा बंदा पुट्टा, पुट्टन कालिगे नीरे इल्ला. (Kanarese)

Statement No. 3

giving instances of close resemblance of the proverbs in Dr. Chavan's book and those in Father D'Souza's book. No. 1 in each group is from the latter book and 2 is from the former.

1 आंब्याचा रुकाक् पोंगेराचि साल् लाग्तागी ?

2 आंब्याच्या रुखाक पंगाऱ्याची साल लागता ?

1 धा जणानि काव्लो खाव्न् खाय्नाश्ल्याक् जातिच्या भायू घाल्लो खें.

2 धा जणांनीं कावळो खावन खायनाशिल्ल्याक जाती भायलो घीलो खें.

1 पाव्साक् भियेव्न् नैंत् उडल्या बरि.

2 पावसाक भियेवन न्हंयेंत उडकी मारता.

1 बापुय् मेल्ल्या वोर्सां वोत् चड्, आवोय् मेल्ल्या वोर्सां भुक् चड्;
2 बापुय मेल्या वर्सां ओत चड, आवै मेल्या वर्सां भूक चड.
1 आप्णाचो वेस् सुण्याक् दिठन् सुण्याचो वेस् आप्णे काण्घेल्ल्यावरि
2 आपलो भेस सुण्याक दिवन सुण्याचौ भेस आपणें घेतल्यार जाता ?

Statement No. 4

The following few instances of Hindi and Gujarati proverbs show how common sentiments are found in all the Indian languages. No. 1 is Hindi and No- 2 is Gujarati.

1 अपना दाम खोटा तो परखने वाले को क्या दोष ? cf 44
2 अपना दाम खोटा, परखने हेरेका क्या दोष ?
1 तुरंत दान महा कल्याण cf 357
2 तुरत दान ने महापुण्य
1 नाच न जाने आंगण टेढा cf 432
2 नांचवुं नही त्यारे आंगणु वाकुं
1 पानी पी घर पूछना नाहीं cf 331
2 पाणी पीने पुछे घर
1 चमडी जाय पर दमडी न जाय cf 300
2 चमडी फाडे पण दमडी न छुटे
1 भरे में भरता है cf 545
2 भरे तां भराय
1 रस्सी तो जल गई पर एंठ न गई cf 715
2 दोरडी बळे पण आमळो (वळ) न जाय
1 हाथ कंगन को आरसी क्या cf 795
2 हातना कांकण जोवामां आरिसानुं शुं काम ?
1 पानी का हंगा ऊपर आ जाता है cf 89
1 जो बोले सो धी को जाय cf 109

Konkani Proverbs.

अ.

1 अभा येनातिल्याक अमर हत्याक ?
2 अङ्डेचो हावुं, सगळो पणसु (गाडव) खावुं.
3 अण्णपैलें पीट, सुभ्रायपैलें मीट.
4 अन्यायाक कुन्यायु.
5 अय्यो म्हळ्यारी अघोर पातक.
6 अरिष्ठाक अंगारक गुरि.
7 अर्दकुडो कळसो हायसुळता.
8 अर्द घडिये दुवादशि.
9 असला असल खावुनु कुली कासांक वरात.

आ.

10 आंग जळच्या उत्राक कोपु आसवे ?
11 आगळाने गळो कापचो.
12 आगांडा वचूनु मागांडा जाल्लो.
13 आंगा पेक्षां जांग होडि.
14 आंगारि आयिल्या तावळि खोंचूनु घेवंचें.
15 आंगा रोगु वत्ता, मना रोगु वचना.
16 आजादेवीक घोवु नाशिलो, बेताळाक बाईल नाशिलि.
17 आजानें वयिलो रूकु म्हणु गळपासु घालुनु घेवंचो वे ?
18 आजेलिं नात्रं, बाळांतेर्लि बोंत्रं, म्हाळांतुर्लि पित्रं, हांकां लेकचि ना.
19 आडकार्त्रेतुलें फोपळ.
20 आडवाफाडु खोंबर्सा, मग्याफोडो फस्.

21 आडाराकई विडार घट्टि.
22 आंत काण्णु दिल्यारि वेंटो म्हणता.
23 आस्नु राकुनु धर्मु.
24 आदणांतुले (दांत्यांतुले) रडतातिं, सुपांतुले हासतातिं.
25 आद्ळळे कडेचि (बोट) आद्ळचें चड.
26 आपण करना, दुसऱ्यांक सोण्णा.
27 आपण कुंटो, दुसऱ्याक म्हणता थोंटो.
28 आपण खायिना, दुसऱ्यांक दीना.
29 आपण नागडि, (गांडि उघडि), काम्रा बुगडि.
30 आपण बरो जाल्यारि जग बरें.
31 आपण भिकारि, जीवु चोकारि.
32 आपण शेण खावुनु दुसऱ्या तोंडाक हातु पुसचो.
33 आपण सुखी, पसणें सुखी.
34 आपणा कळना, दुसऱ्यानें सांगिलें जायिना (साह्ना).
35 आपणाक नाक्का तीनि कास, उवाळुक जायि स.
36 आपणा जांगेवेली दोरी.
37 आपणा पायांमुळांतु कुवाळें कुस्ता, दुसऱ्या पायांमुळांतु सास्मं सोस्ता.
38 आपणें मोरका, स्वर्गु दिसका.
39 आपलि फाटि आपणाक दिसना.
40 आपलि सावळि आपणा पायां मुळांतु.
41 आपलें ताक जाल्लें तरि दुसऱ्या माड्या मुळांतु (बागलांतु) पीवुनयें.
42 आपलें नांक कापूनु पेल्यांक अपशकुनु करचो.
43 आपलें नाशें, जगा हाशें.
44 आपलो वरु (दुड्डु) खोटो जाल्यारि चिनवार्दाक इत्या रडका ?
45 आपलो हातु जगन्नाथु.
46 आपल्या सावळेक आपण भित्ता.
47 आंबाड्यानें आमसाणि ऊर्नु येत्त वे ?
48 आव्रुने केलेलें आवु आंडारि आयिलें.
49 आंब्या राकडारि घालतचि बुद्धि येत्ता.
50 आंब्यारि फोडो, तुंब्यारि फोडो, मग्या फोडो फस्.

51 आमर्शे खालेलें ताळ्यांतु लासता.
52 आम्मानें मेल्यारि अमास रावना, आज्जानें मेल्यारि पुनव रावना.
53 आम्मा सवाशिणि, आनु ब्राह्मणु.
54 आर्म्हि आयलिं घारा, तुर्म्हि मायर सरा.
55 आयतो वडो तोंडां पळ्ळो.
56 आयत्म बिळांतु नागोबा.
57 आय पळवुनु व्यय करका.
58 आयलें वारें, गेल्लें वारें, ताज्जें कसकें चेरें चेरें.
59 आयल्यारि आंबो, गेल्यारि फात्तरु.
60 आयुष्य खर्चलेल्या (भरलेल्या) गेल्या दोर्णींतु बसल्यारि शरणुपुणि
तिंबता or प्राचार वांकडे आशिल्या गेल्या etc.
61 आलस्याक दोनि दंद, हीनाक (जीनाक) चारि (तीनि) वेष.
62 आलस्याक विकंडं भाजि म्हळ्यारि, हरियिं खाल्यारि गोड.
63 आलस्याक बोरं पिकल्यांति म्हळ्यारि, हागिले गांडीरि खावूं !
64 आली लागूनु ओलि गेलि.
65 आवसूने पळवुंचें पोट, बाइलेनें पळवुंचें मोट.
66 आवाहन विसर्जन एकफांतां (एकमुहुर्ताक) करनयें.
67 आवाळो दीवुनु कुवाळें काडता.
68 आवाळ्या (वाऱ्या) मोट बांदिल्लि संगति.
69 आशा चळ्यारि आयुष्य चडतवे ?
70 आशिलें गेलेंरे नंदा, इकरा सोझ्यां नळि हाडि.
71 आस्तना ना केळें, मागीरि इल्याक हशाळें !
72 आस्तार बाइलेक कास्तार घोवु.
73 आळु जावंका, ना अडि जावंका.

इ.

74 इकणिसांत्रें पुराण.
75 इत्या सुने उडता, सदांतुलें देडचि.

उ.

76 उंगुटो उरूनास्तना रावणु जायिना.

77 उंचारि चव्लेलो तग्गु येत्ता.
78 उंचावेलें उदाक उंचारि वचका, तगु उदाक तगु वचका.
79 उजो लाशिलेगादि जालो, धग्गु तापिलेगादि जालो.
80 उजो लास्तचि कळका, मनुष्यु मर्तचि कळ्का.
81 उज्याक भिलेलि बाईल, थंडीक भिलेलो घोवु, किस्याकई नाका.
82 उज्या शिवाइ भाजना (शिजना), धगा शिवाइ करगना.
83 उटा म्हणवरेक बैसू नयें, वच म्हणवरेक राबू नयें.
84 उडतल्या सवण्याक मासलु वाटचो.
85 उडुपि मठा पारपत्य.
86 उण्या कडच्यानें दूणें घेवंचें.
87 उदकाकई पात्तळ.
88 उदकांतु उजो घडौंचो.
89 उदकांतु हागिलें ऊंच येत्ता.
90 उदकांतु होमु करचो.
91 उदकारि बडि मारल्यारि, उदाक एक, बडि विंगडि.
92 उदकारि बरयिलें बरप.
93 उंदराक बिळां घालुनु उंचारि मात्ति लेंपचि.
94 उंदराक माजर साक्षि.
95 उंदराक मारूक घराक उजो घालचो.
96 उंदराक मारलेलो बाणु गणपतिक लागलो.
97 उंदराक लोखंडा व्यारु इत्याक ?
98 उदाक नातिल्या गावांतु शीस मारचि.
99 उदार तेल खर्वट.
100 उंदूर घरांतु बाल्लं बोडयिताति.
101 उंदूरु किर्ते हागतलो, शेण्यो किर्त्ते थापंतलो.
102 उंदूरु (गाडव) गिळतल्याक बाल जडवे.
103 उद्योगु नातिल्लो आचारि चेव्डवां गांडि तासता.
or उद्योगु नातिल्लो कुंबारु मात्तें थापटायिता.
104 उपकाराक अपकारु करचो.
105 उपकारु केल्यारि अपकारु.

106 उबजल्लेकडे एकादशि, दिल्लेकडे शिवरात्री.
107 उमति कळाइयारि उदाक घालचें.
108 उलयिलें उरता, केलेलें सरता.
109 उलयिल्यानें केळीपान हाडका.
110 उष्टि काडि म्हळ्यारि जेवले कितले ?
111 उष्टे हातानें कायळयाक आंबुण्णा.
112 उष्टया फोंडावेल्या पत्रावळीक सूर्णि झगडतातिं.
113 उष्टया फोंडावेर्लि सूर्णि.
114 उसर्णे वायण.
115 उसण्यानें मसणांतु वत्ता.
116 उळ्ळाळकारांगेलें आग्रह.

ए.

117 एक (एका) कोपानें बायींतु उडल्यारि, धा कोपानें उंचारि येना.
118 एक (एका) पावसाक एक सात्तें पिंदु नयें.
119 एकळाक मायें दिवस, मागेरि सुने दिवस.
120 एकल्याने गाइ मारल्यारि, आनेकळयाने बैलु मारनयें.
121 एका आव्यांतुर्लि आयदानं, एक वत्ता दुद्दाक, एक वत्ता झळक्याक.
122 एका एक ना, शिंबऱ्याक नांक ना. ×
123 एकाकई एक होड, मात्याकइ नांक होड.
124 एका कानानें आयकिर्ले दुसऱ्या कानानें सोडका.
125 एका कोटग्यांतुल्या गोरवांक शिंगा शींग आदळता.
126 एका कोयित्याक दोनि हिडियो.
127 एका माळेचे मणि.
128 एका लेंडा आदकं, एकाक घाणि, एकाक परमळवे ?
129 एका हातानें तालि पेटना.
or एका हातानें तालि पेटना, दोगां शिवाइ लडायि जायिना.
130 एकु घायु (एका घात्राक) दोनि कुडके.

ओ.

131 ओ म्हळ्यारि ठो कळना. ×

क,

132 कडकडतल्यागेलो हातु भळभळतल्यानें धरलो.
133 कडु खावुनु गोड खांवका.
134 कणावेल्यानें शिक्षा परिक्षा.
135 कदरं भायर घालुनु कुत्तरि बांदिलि.
136 कब्बा होलुवेनें वाशी खावंचि.
137 कब्बु गोडु म्हणु वाळिंगथायि खावंचें वे ?
138 करडांतु पणसु कोल्लायल्लि संगति.
139 करडेक केंस रोम एकचि.
140 करनकरि वरु.
141 करनातिलें केल्यारि जायिनातिलें जाता.
142 कटैं कांतल्यारि सोयि मेळतवे or कटैं कांतूनु हाता वांट.
143 कर्डिने कक्कायी झाडामुळांतु वचना म्हणु आण घालुनु घेत्तिली.
144 कष्ट केलेल्या शिवाइ इष्ट मेळना.
145 कसूतलो कसूता, मेरेवेलो पर्वता.
146 कस्तूरि धांपल्यारि परमळु धांपत वे ?
147 कां करतलो कायलो ना, र्शी करतलो शिरलो ना.
148 कां केलेल्या तोंडानें कर्र कर्चें.
149 काक्को बावशेणयि घारा जेवलो.
150 कागदा घोडे नांचवुंचे.
151 काजि आशिलो पाजि जात्ता, पाजि आशिलो काजि जात्ता.
152 काजुल्या उजवाडु काजुलया पुरतेंचि.
153 काटा तोरि ना, तोरिक काटु ना.
154 कांटियेरि पळ्ळेलो पदरु हळूचि सोडवंका.
155 कांटो काण्णु खुंटो घाल्लो.
156 कांट्याने कांटो काडका.
157 काड्डि जाल्ले तरी दांतांतु घाल्लु येत्ता.
158 कातलेने खावंचो फोवु, अदृष्टानें मेळचो घोवु.
159 कान कुशिलें सूर्णेशें भोवंचें.
160 कानर्वेतुलि (सोपनांतुलि) गांटि.

161 कान (काञ) दोळ्यां सोयरीक.
162 कान फूंकि म्हळ्यारि वान फुंकता.
163 काना थावुनु दोळयांइतलें लाग्गि.
164 कानावेको प्रसादु.
165 काप गेलें, मोंक उरलें.
166 काप्राक डओो लागिल्लि संगति.
167 कांबळे सारक्को मनुष्यु.
168 कामा पुरतें मामा
169 कायल्याक तवशारि दोळो.
170 कायल्याक घणु दाकयिल्ले वारि.
171 कायळ्या गळ्याक कण्या इंड्रि.
172 कायळ्या गळ्याक चीटि बांदिलि संगति.
173 कायल्याने हागनाशिलें झाड ना, सुण्यानें मुतिनाशिलो खुंट्ट ना.
174 कायल्यां हिंडांतु कोगिळा.
175 कारातें सार्करेतु भाजिल्ले तरिकई कहूचि.
176 कार्कळ गावंचे पंडित.
177 काऱ्या रुकाक बोरं जात्ताति वे ?
178 काऱ्या रुका मुळांतु हुऱ्या फुलं घालुनु पूजा केली.
179 कार्य नासतनां कलहु करनयें.
180 काशि गेल्लेलें सांगता, माजराक मारलेलें सांगना.
181 काशींतु कासाक घोडो.
182 काशींतुलो गयवालु.
183 काष्टेकड मुंडासु होडु.
184 काष्टेंतु मूत तडवना.
185 काष्टे संसारु or सन्याश्या काष्टि.
186 कासवा लागुनु बोंडुळ गेलें.
187 कासा गेलेलि मर्याद वरु दिल्यारि मेळना.
188 कासा भाजेक दुग्गाणि फण्ण.
189 कासु दिवंचाक वरु मोडयिलो.
190 कासूनि कासु एकडे केल्यारि वरु आत्ता.

191 काळया शीस गोऱ्याक, गोऱ्या शीस काळयाक.
192 किमसा मासाक वस मेळना.
193 किराक बुद्धि सांगिलि वारि.
194 कीट काळ्ळेलें लोखंड.
195 कुंकडा दोळयाक साथि आयिले वारि.
196 कुंकडानें गिळ्ळेलो फात्तरु.
197 कुंकडा बोडारि वल्या घडि.
198 कुकळ्ळे गावांतु कायळया शकुनु ना.
199 कुचेष्टे शिवाइ प्रतिष्ठा ना.
200 कुंव्याक धा चेष्टा, कुड्यांक वीस.
201 कुंडो खातल्याक वयार चड.
202 कुत्रेक उजो घालुनु ल्हायो भाजच्यो.
203 कुंबाराक धड मडकें ना.
204 कुंबाराक वरस, दोण्याक निमिष.
205 कुंबियारि जानवें.
206 कुराडि मारतकी दांडि मारता ?
207 कुड्यांक इल्याक कनडक, भेऱ्या इत्याक किन्नरी ?
208 कुड्यांतु काणसो (रायु).
209 कुड्यांने मागचे दोनि दोळे.
210 कुड्यां हातांतुलो दिवो.
211 कुड्यां होराण.
212 कुल्यां डांगं मोळ्ळेले वारि.
213 कुवाळ्या कुडक्या भित्तरि अष्टाविधान.
214 कुशिल्या कापडाक चिरो चड.
215 कुशिल्यांतु सूणें हागलें.
216 कूल पळवूनु चल्लि हाडका, थळि पळवूनु गाइ हाडका.

के.

217 केप्या इद्रारि (कामालागि) किन्नरि वाजैलि.
218 केलस्याक पळेल्यारि गाडव खाको उकळता.

219 केलेलें खावंका, भायिल्लें भोगका.
220 केलेल्यागेलें पाप सांगिल्यागेल्या तोंडांतु.
221 केळिं खालेलीं फालस, मांद्रेरि मुत्तिलें बद.

को.

222 कोंकणे बाइलेक कानडो घोवु.
223 कोंकणो न्हावुनु मेलो, शेणइ खावुनु मेलो.
224 कोको नाका भोम्भो नाका, माळ्यावेलो देवरयल्यारि पुरो.
225 कोक्यानें (दोंटिनें) म्होवु काळयारि आयदान भरत वे ?
226 कोगिले हिंडांतु कायळो.
227 कोडंगि संगाति बाइलवेसानें नांचचें.
228 कोडियाळ गांवचें शेण.
229 कोणाक कोण ना, उंचारि वतल्याक सांगातु ना.
230 कोमटिगागेलो न्यायु.
231 कोल्या तोंड पळवुंचें.
232 कोल्या शींग.
233 कोळाक (घराक) उजो घेतचि (लागतचि) बायिं खणचि.
234 कोळकांदो गोडु जाल्यारि कोल्लो सोडता वे ?
235 कोळ्ळिलि दक्षिण.

ख.

236 खायिं महाशेपु, खायिं गायंडलु ?
237 खडांवेलें रुं.
238 खांकिने पादु विसरैलो.
239 खांकि पेक्षां पादा अन्न चड.
240 खाजूरु पिकतना कायळ्या तोंडाक रुत्रं.
241 खाड्डाक उजो लागिल्यावेळारि वीडि लावंच्याक आयिलो.
242 खांड्याधारेरि चमकवुंचें.
243 खिरी गोडसाणि दवल्याक हृसें गोत्तु ?
244 खिरींतु होण बुडवुंचि.
245 खुंटियेनें हारु गिळ्ळो.

246 खोट्टो पोटशेल्लो (कुशिल्लो), सूर्णे भुकेल्लें.
247 खोरें आपणा दिकाने ताणता.

ग.

248 गणपतिगांडि चिमट्टूनु गणपतीक निवेद्यु करचो.
249 गणपतिगेलि होर्डिक.
250 गणपति हातांतुलें लिंग.
251 गरजेक अक्कलना.
252 गरुडागेरि नागपंचमि.
253 गळ्यांतु आसल्यारि व्हांटींतु पडता.
254 गाडव आशिलें हस्ति करूक जात्त वे ?
255 गाडवाक वगाति केल्यारि घोडो जायिद वे ?
256 गाडवाक शिंगं आसल्यारि खोंचूनु मारतलें शिलें.
257 गाडवागेल्या गायनाक सूर्णे ताळ धरता.
258 गाडवानें गोड हागल्यारि डोंबा इत्याक भीक ?
259 गांडिरि मारल्यारि दांत पडताति.
260 गांडीक सुख ना, दोळ्यांक दुःखना.
261 गात्तां गात्तां गांवकारु जात्ता.
262 गावुं आशिल्लेकडे लावुं आस.
263 गावुं मारि, बोव करि.
264 गुड्डो चडतनां खीरि भुर्किलेलो उगडासु जाल्लो.
265 गुड्डो पोकरुनु उंदूरु काळ्ळो.
266 गुड्याक गुड्डो आड आस.
267 गू न्हयिं, भट्टु हाग्गिल्लो.
268 गोकर्णे केळश्या बोड.
269 गोड ना जाल्यारि गोड उत्तर नावे ?
270 गोडा बांधाक सोयरिकेक पेटैलि गादी.
271 गोडा बांधारि मूस चड.
272 गोंडे हालैतना गोड, बायिले पोस्तना रड.
273 गोड्डु म्हशी चाकरि.

274 गोरूं आनि पेर्डु परक्या हातांतु घालनये.
275 गोव्यांतुलि गायि दान दिली.
276 गौतुमा गायि आप्पल्या आंगारि पडता.

घ.

277 घट्टी ताळ्यारि थुंटता, हगूर ताळ्यारि घुस्पता.
278 घ म्हळ्यारि घप करनयें.
279 घरचे देवाक पूजा ना, बाहेरचा देवाक नैवेद्यु.
280 घरचो (सोवु आशिलो) चोरु जिवानशिं सोण्णा.
281 घर वांकूड आनि बाईल मांकड.
282 घरां घाल्यारि पिकना, आंगडिं व्हेल्यारि विकना.
283 घरा तकीत पायो घालका.
284 घाटारि गेल्ले तरिकइ् पळसाक तिन्नी पानं.
285 घाणियांगेलें झगडें.
286 घाण्यांतु हातु दिलेलि संगति.
287 घायाक मिटा खळु.
288 घायु एकडे, वझद आनेकडे.
289 घुमट्याने मादाळ्याकडे दूरु व्हेल्लेले म्हणके.
290 घेवंचाक सगळे येत्ताति, दिवंचाक कोणइ् येनाति.
291 घेवंचें एक माप, दिवंचें आनेक.
292 घोवु मेलेल्याकइ् बोड ताशिल्लें दुःख होड.

च.

293 चणे खावुनु हात धुवंचे.
294 चलि बुदवंति, दायि आशिलेकडे दवलो सोत्ता, दवलो आशिलेकडे दायि सोत्ता.
295 चलियेक (चेर्डाक) आवुसु, बेल्याक पावुसु.
296 चलि होडांगेरि दिवंका, सून गरिबां घरचि हाडका.
297 चवंडे हात्तावेलो पोळो.
298 चांगा वधूनु आंगा गू.
299 चाबिलें चावडावंचें.

300 चामडि काळशारि दमडि सुटना.
301 चामारां देवाक हाणां पूजा.
302 चाळयितल्यागेलें तोंड वांकडें.
303 चिकलांतुलो खूंटु.
304 चिकरमनेच्यागेलि संधि.
305 चुकिल्या पदाक थशना घालचो.
306 चेल्डा कार्ळि चंदावर पाड, आतं खंचे धुवे कुळार ?
307 चेर्डांगेले हाल आवसुकडेथाइ.
308 चेल्डुं (डुं) हाल्डी(डीं)रि घालुनु गांवभरि सोर्चें.
309 चोराक जीब घट्टि.
310 चोरा घुट्टु चोरा गोत्तु.
311 चोरानें कोतवालाक धरलो.
312 चोरा मनांतु चांदणें.
313 चोरा हातांतु बिगाहातु.
314 चौती रगडो.

छ.

315 छी म्हणा थू म्हणा (छी सुण्या म्हळयारि) पोट भरुनु वाडि.
316 छी सुण्या लाज ना, आज्रि म्हळ्ळेलें फायि ना.

ज.

317 जरो रडता ताकाक.
318 जल्यांनें मीशि रिगैलि or only मीशी रिगैलि.
319 जल्लु घालुनु नेलें पळवुंचें.
320 जांग दाकवूनु फालें करचें.
321 जाणत्यांक गोयें, नेणत्यांक पोयें.
322 जितलो व्यापु, तितलो संतापु.
323 जिबेक हाड ना.
324 जिबेवेलें हशाळें.
325 जीवाक शिवाक गांटि.
326 जीविं आइलें केर्शि गेलें.

327 जीवु आसल्यारि भीक मागुनु खावये. +
328 जीवु गोडु की गोड गोड ? or गोडाकइ जीवु गोडु.
329 जुटवा वैरि विश ना, रांडे उंचारि सवो ना.
330 जेवंच्याक आसल्यारि गावंचे सोयरे.
331 जेवतचि जाति निमगुवंचि.
332 जेवतल्यां फुडे जेवंका, न्हातल्यां माक्षि म्हावंका.
333 जेविल्लेकडे दोनि येवजूं नयें.
334 जेविल्याघरा वाशे मोजचे.
335 जेविल्यापानारि हागुनु घालनयें.
336 जैना हातांतुल्लि ऊव.
337 जोडि पेक्षां मोडि चड.
338 जोडि वेळारि मोडि मोगु ना.

झ.

339 झाड उमटूनु पाळं फुटलिंकी पळेता.
340 झाडा तकीत फळ.

ठ.

341 ठकाक ठिकि.

ड.

342 डोंबेदासा मेळु.

ढ.

343 ढोंक आशिलो गाढ्ढो कऽश्शि म्हळेले वारि.

त.

344 तटियेरि मारनु भिसडावंचें.
345 तपलांतुलें व्हेल्यारि कपलांतुलें व्हरद वे ?
346 तर्नि बाईल, पोटांतु जाळ.
347 ताका भायिल्याक म्हशी मोल इत्याक ?
348 ताकाक येवुनु रुक्को (मडकें) निपयिता.
349 ताका पूर्तें रामायण.
350 तांतियांतु आसतना सादु घालता.

351 ताम्रे धावाने मिटा खलु पियंघो.
352 तिळा जोश्यो भिकंभटाक.
353 तीन तेरा नव अठरा.
354 तीलु खावुनु मत भष्ट.
355 तुगेलें म्हळ्ळेलें मगेलें, मगेलें म्हळ्ळेलें येयेयें.
356 तुगेल्या तार्वारि मगेलें अर्द फोपळ.
357 तुरत दान महा पुण्य.
358 तुरियेरि चण्णु मूळ खांडचें.
359 तुसु कांड्नु हाता फोड.
360 तूप खातल्या चेडलें रूप (गांडि) पळेल्यारि कळता.
361 तेन्या पाश्चावेलें उदाक.
362 तेल विक्रैल्या सांगाति नार्ल विक्रैल्लोइ रडता.
or तेल विक्रैल्लोइ रडता नार्ल विक्रैल्लोइ रडता.
363 तेल येवंचे वेळारि घाणो मोळ्ळो.
364 तेल्ला आयदानाची पशा वचना.
365 तोचि गू, तीचि काडि.
366 तोंड आसल्यारि काशि वचूनु येवयेद.
367 तोंडां तीळु, गांडीं बुदलिगा.
368 तोरीक काटु ना, काट्टाक तोरि ना.
369 त्रिशंकु रायागेलो स्वर्गु.

थ.

370 थुंटसरि ताण्णयें, मोडसरि बगसूनयें.

द.

371 दब्बे नातिल्या माळ्यारि चडवुंचें.
372 दशमी पूर्ते पंचांग शिक्किलो.
373 दक्षिणे तक्क प्रदक्षिणा.
374 दांत आस वरेक वट खावंचे.
375 दांत खावुनु अवलक्षण.
376 दानाक ना, धर्माक ना.

377 दाना (धर्मा) गावीचे दांत मोजचे.
378 दानांतु दान समाधान.
379 दायि आसतनां हातु हुस्या कासूनु घेवंका ?
380 दायि मुखारि शीत माक्षि.
381 दारलो बैसूनु नासलो, बाईल भोवुनु नासकि.
382 दारल्यांक हेर्दे घट्टि, बाइलांक कुर्द्द घट्टि.
383 दावो हातु गांडि ससारु.
384 दिक्कु नातिल्याक देवु गति.
385 दितलो आसल्यारि मागतले चड, वाडतलो आसल्यारि जेवतले चड.
386 दिवंचें आनि मोरचें कोणाकइ नाका.
387 दिवटिगे मुखारि दिवो.
388 दिवले मुळांतुं काळोकु.
389 दिसा देकिल्या बाईतु रात्रि उडकि मारचि.
390 दीसरि आपणा हात्तांतु, दित्तचि दुसऱ्या हात्तांतु.
391 दुःखांतु दुवाळो.
392 दुदाने जीब लासतचि ताक फुंकुनु पित्ता.
393 दुदाने जेवोवचें, मुताने आवोंवचें.
394 दुभति गाई दीवुनु लात्तावचें गाडव घेतलें.
395 दुसऱ्याक गुंडियेंतु घालुनु नेलें पळवुंचें.
396 दुसऱ्या तोंडानें जेवल्यारि पोट भर्त वे ?
397 दुसऱ्या बाइलेक कापड निसवुंचें.
398 देकलो गुंडो, घेतलें कपाल.
399 देवानें दिल्यारि पुजारि (भट्टु) दीना.
400 देवा पर्यंत गाराणें, न्हई पर्यंत धांवणें.
401 दोग्ग यजमान जाल्यारि तेग्गांतु लडायि जात्ता.
402 दोग्गां गेलो न्यायु, तिसऱ्याक आदायु.
403 दोनि दोणिवेले पाय.
404 दोरि नास्तना बांदुनु घालचें.
405 दोळे आसूनु पळेना, कान आसूनु आयकना.
406 दोळयांतुलें काजळ चोरचें.

407 दोळ्यां आड मसण पाड.
408 द्रावीड प्राणायाम.

ध

409 धवें घोड्या चाकरि.
410 धवें म्हळ्यारि दूदवे ?
411 धाजण दारले एकडे दिवस काडतीद, दोगजण बाइलांमिति जाइना.
412 धाजणां आवइ कळ्यारि (वाटेरि) पोण्णु गेलि.
413 धा नारळांक इकरा वळि.
414 धांवतल्याक व धावंडइतल्याक सम दणु.
415 धुरापाना दैंदु आंगारि उडुवूनु लडायि सोच्चि.
416 धुवरांतु पिंगार्त मारचें.
417 धूपु लासल्यारि पाप वचना.
418 धूर थावुनु गुड्डो गोमटो.
419 धोत्र होड जाल्यारि गोत्र होड जात्तवे ?

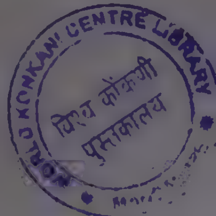
न

420 नगावेलो उपासु शिवरात्रेक वजा घाल्लो.
421 नय आशिले कडे भय ना.
422 नष्ट कष्ट भष्ट तीनि एकडे जावंचें.
423 नरकाक नव्व वाट्टो, स्वर्गाक एकि.
424 नवें कापड हाडचे फुडे पोरनें कापड रार्क्षि घालें.
425 नवें नवें आंगारि धवें.
426 नांक दाटल्यारि तोंड उघडता.
427 नांकाकई मोर्ति होड.
428 नांकानें जेवल्यारि पोट भर्तवे ?
429 नांकां बोट घाल्यारि चाबू कळना.
430 नांगटानें वोच्याक खोरें इत्याक ?
431 नागी बाळांत्रो.
432 नांचू कळनातिल्याक आंगण वांकडें.
433 नायका सोमारु कळ्ळो.

434 नारलु गडगडेलो, पोळो कटकटेलो.
435 निदे पेक्षां मांद्रे संभ्रम (विस्तारु) चड.
436 निशिल्यांतु (काष्टेतुं) इंगळे पळ्ळेगादि करचें.
437 निशिल्या भितरि नागडें.
438 निशिलें काण्णु मात्या सुत्तावंचें.
439 निशें देक्कुनातिल्याने कुय्यं देकलिं.
440 निशें वचनातिल्याक कडंबु तुर्किलो.
441 निश्यांतु सोकनि पळ्या (पळेता).
442 नीद पळ्ळेल्याक जागवयेत, जागो आशिल्याक जाइना.
443 न्हयिंचेरि कोपूनु गांडि धूयना जावंचें.

प.

444 पंगिरो पोटळूनु आंगा कांटे.
445 पंचमा पातकि ब्रागलाक (घराक) दशमा पातकि कवड.
446 पडद्या भितरलें बोंबें.
447 पतिव्रते हातांतुलि भिक्षा.
448 पत्रेक गेलेल्याक वागाने व्हेलो (धरलो).
449 पद्रांतुं पळ्ळेलें पवित्र.
450 परबेरि पोळि, शिमग्यारि होळि.
451 परिक्षेक भाण भेतचें.
452 पळ्ळेल्या दळाक सारथि.
453 पाक उडलें म्हळ्यारि कायळो उडलो.
454 पांचइ बोटं सम आस्सतिवे ? or हात्तांचिं पांचइ etc.
455 पांच नाडि पिटाक स नाडि मीट.
456 पांच वर्सा चल्लि आसल्यारि पंचवीस दंदां आधारु.
457 पांचारि आयिल्ले गूण (बुद्धि) पंचविसारि.
458 पातळ गुवांतुं फात्तरु घालुनयें.
459 पादो तरि नांदो माळिये घर बांदो.
460 पाप आशिलेकडे भय आस.
461 पापयां देवु म्हणु फातराने मारचें वे ?

462 पापाक प्रायश्चित्त आस.
463 पापाक मन साक्षि, मनाक देवु साक्षि.
464 पापीक परमायुष्य.
465 पाया लागिलें पुसून उडवुंका.
466 पाया व्हाण पायाकचि आसका.
467 पावसाडिंतुलें वत.
468 पावळ्यांने फात्तरु झरता.
469 पास्कोलनायकालो सोरो.
470 पाळ्यांतु भुत्ति मेकळिळ संगति.
471 पिकलें पान पडतनां तरनें पान हास्ता.
472 पिंडाक आंड लायिल्लि संगति.
473 पिड्या बोड कशिश दवलें तरिकइ वांकडेंचि.
474 पिशाक एकडे, बुदवंताक तीनिकडे.
475 पिशाक कितले पाय आनि बुदवंताक कितले ?
476 पिशाकडे उलवुंचाकइ बुदवंताकडे झगडचें बरें.
477 पिशाक धुत्रो घालचो.
478 पिशा हातांतु सूड्यो (कोलति).
479 पिशे हस्तेक शिंदूरु वत्तिलेगादि.
480 पीट देक नातिल्याने गोबरु देकलो or गोबरु देक नातिल्याने पीट देकलें.
481 पुराणांतुलिं वायगिं पुराणांतुं.
482 पेटियेंतुलें पाळ्या कापड.
483 पोकर्ते बूरशें निपवुंचें.
484 पोट की पट्टण ?
485 पोटांतु आशिलें उंचारि येत्ता.
486 पोटां रिगूनु पाय निडुवंचे.
487 पोडच्या रुकाक कुराडि मारचि.
488 पोरनें सूप शेणानें घट्टि, म्हांतारो मनुश्यु खाणाने (न्हाणानें) घट्टि.
489 पोरलांतु हागूनु पुर्वार्जिताक रडचें.
490 पोलाक दीकु चड्डु.

491 पोशिल्या पोरा किर्ते करशि, वांचूनु वरल्यारि खोंचूनु मारशि.
492 प्रत्यक्षाक प्रमाण नाका.
493 प्रत्यक्ष देकिलें तरी परांबरसूनु पळवुंका.
494 प्रयत्न करनास्तना प्रारब्धाक रण्णयें.
495 प्रीति आसल्यारिई रीति सोण्णयें.

फ.

496 फर्कु घोड्याक (तट्टूक) हर्कु (मुर्कु) लगाम.
497 फाटीरि मारले तरिकई पोटारि मारनयें.
498 फांत्यावेळि फुस्कि हागैल्ले शिवायि रावना.
499 फायि म्हणचें फट्टि, आजि म्हणचें बद्द.
500 फाल्साक फर्टिंगु मेळता (मेळ्ळो).
501 फाल्साक बण्णु चढ्डु, (पोलाक दीकु चढ्डु).
502 फुडे आयिल्ले कान बरे, मागिरि आयिल्लिं शिंगं नाक्का.
503 फुडे उल्हासु, तांतूइं फाल्गुण मासु.
504 फुडे माल्लु, तांतुइं चावल्लो विचू.
505 फुडे रे(र)ल्ला, तांतुंइं तर्ने पिल्ला.
506 फुडे हेर्वटकारु, तांतुंइं सोमारु (or शनिवारु).
507 फुलांभिर्ति वावळि विकता.
508 फुल्याक वर्ण, मागल्याक तर्न.
509 फुल्लि दोणि गेल्ले वारि मागलि दोणि वत्ता.
510 फूल दिवंचे कडे पाकळि पुणी दी.
511 फूल वांकडें जाल्यारि परमळु वांकडोवे ?
512 फूल विकिल्लेकडे वावळ्यो विकुनये.
513 फोप्पळ आसतना म्हांटिंतु घाल्लें म्हणु झाड आत्तचि जात्तवे ?

514 बगुल्याक बगसुवचें चड.
515 बडाघर पोकळ वासो.
516 बाइलां तोंडांतुं तीळु तिंबना.
517 बाइलेक आयिनि आट वरसं, पाळ्या खातिर संचगारु.

518 बाइलेमिर्ति घर, भावसुमिर्ति कुळार.
519 बाइलो आनि मातिये मडकिं समचि.
520 बादरायण संबंधु.
521 बांदिल्या मुष्टेक लाख रुपयो.
522 बायिंतु आसल्यारि अडसर्ळीतु, तपलांतु आसल्यारि दवल्यांतु.
523 बारकूर गांवांतु बारा वरसांतु पट्टण or बारकूर गावंचें पट्टण.
524 बारा खुन्यो माफ करच्यो.
525 बाराभाई कारखानो.
526 बाळेचिन्न कयला वाळे.
527 बिय्या तकित भात.
528 बुक्को विकतल्यागेलो थपराको जायि मासळि, विकतल्यागेलो अप्पो नाका.
529 बुद्धि नातिलो भेदु करता.
530 बुरया चौकु मांडवूनु जायना.
531 बेतनायका बांदि सर्वांगेल्या गळ्यांतु.
532 बैलु विल्लो म्हळ्यारि कोटग्यांतु हाण्णु बांदि.
533 बोकडा गळ्या पान्ने.
534 बोकडा रोम थुंटैह्लि संगति.
535 बोकडा हींडुसो.
536 बोट दाकैल्यारि हातु गिळता.
537 बोड तासूनु (कापणि काण्णु) वारु निमगुवंचो.
538 बोडाने वर्जे व्हांवल्यारि पायाक जाळ.
539 ब्रह्माक मूंजि बांदचि.

भ.

540 भटकळ तेरा आवंतण.
541 भटणीक तीर्थं आठवलें म्हणके.
542 भटाक (बामणाक) क्लित्याक तारुं, दार्ज्याक (गाबस्याक) क्लित्याक गोरुं.
543 भटो भटो आपलो भटो.

544 भटो शिकिलें म्हणा.
545 भर्लेलेकडे भर्ता.
546 भर्लेलो कळसो हायसूळना.
547 भर्लेल्या गाडीक सूप जडवे ?
548 भर्लेल्या ब्राह्मणाक धय्यांतुं फात्तरु.
549 भांगरा सूरि म्हणु पोटां घाल्नु घेवंचिवे ?
550 भांगी वळींतु तुळशी रोपो or तुळशी वळींतु etc.
551 भाड्या वैलाक देवा राकण.
552 भाल्लु खाक्यांतु घाल्नु पुराण आयकुंवंच्याक वर्षें.
553 भावु आशिलतशि देवु.
554 भिकाऱ्या उशालागचि पोळि.
555 भिके शितांतु कायळो हागलो.
556 भितल्याक (भितऽयाक) भिसडावंचें चड.
557 भीड भिकेचि भईणि.
558 भीमु आशिल्लो स्वर्गु नाका, रंगणिनें आशिलें वठार नाका.
559 भुत्ता नंबुनु काळकां वच्चें.
560 भुर्यींक चाम पांम्रवुंच्याकद्द (चिम्रावंच्याकद्द) पाय्याक व्हाणं घालचें
समार.
561 भुर्यी भारु, शित्ता केडु.

म.

562 मंगळनायका उज्जो सगळे गावां लागलो.
563 मर्जे मर्जे भ्रांति वर्जे.
564 मडवळा मर्डे भायर काडतचि कळका.
565 मर्डें आसवरेक रडें.
566 मणशेणद्दलो घोलु.
567 मंत्रांकई तंत्र चड, (थुंकि चड).
568 मर्दे नायका कैंपु.
569 मधुबिंदु कलहु.
570 मनाक देवु साक्षि. (see. 463)

571 मनांतुं आस माया, हांतुळारि म्हर्नुं पाया.
572 मनांतु एक, जनांतु एक करचें
573 मनांतु मांडे खावंचाक पीट नाका or मनांतु खाल्लेले मांडे मनांतु जिरले.
574 मनाक भिवंचाकई जनांक भिवंका जात्ता.
575 मराव्या दिलें चांपें आंवले संगाति वासु मारलें.
576 मर्णिलें एकवत.
577 मशिगळो धुल्लेलो तितलो काळोचि.
578 मसणांतु व्हेलेलें मडें.
579 मस्तिलोकी निमगिल्यारि खाल्यारि इत्तें दिता.
580 मळपारि थुंकिलें मात्यारि (तोंडारि) पडता.
581 मळियाळा वच्चे फुडेचि काना पाळयो थुंटवूनु वेवंच्यो or पाळयेंतु बोट्टं घालचिं.
582 मांकडा मारल्यारि पाल्लो हागता.
583 मांकडा हात्तांतु माणीक.
584 माकाइ धनिष्टा, रायाकइ धनिष्टा.
585 माका नोप्रो सात भाकऱ्यो, तांतु खंचो सोयरो धायरो.
586 मागिल्या तोंडाक हागिल्लि गांडि.
587 माजराक खेळु, उंदराक जीवु वत्ता.
588 माजरानें गू निपैले गादि.
589 माजरानें दोळे धांकुनु दुद पिलेलि संगति.
590 माजरा बोडावेलो दिवो.
591 माजरा सट्टि धोर्नुं सुण्या बारसो थाइ सोदचें.
592 माड्डो हारीक गेलो, किळसशि वाढता.
593 माड्या मुळांतु दूद पिल्यारि सूरु म्हणताति.
594 माड्यारि चडतल्याक खर्यिथायि हातु दिवयेद ?
595 माड्यारि थावुनु पळ्ळेल्याक पिड्याने बोडुवंचो.
596 मात्यारि (मुळाक) घाल्लेलें उदाक पाया (तुरियेक) थाइ पावता.
597 मात्यावेलें वज्जें खांदारि आइलें.
598 मानु वत्तचि हीनु जात्ता.

599 माझे इतें धड, कुरटा इतें पाड.
600 मापांतु पाप करनयें.
601 मामाने हालेलें तवशें खंचे खांदारि घेवंचें ?
602 मामा मामु शेण व्हावंतालो.
603 माम्मु वाडला, शाम्मु होर्डिक.
604 मार्यि सांगता सुखे बुद्धि, आपण खात्ता घोड्या लद्दि.
605 मारल्यारि हस्ति मारका, लुटल्यारि भंडार लुटका.
606 मारिने जाणनातिलें घर ना.
607 मारेकारा कडे सुख दुःख सांगचें.
608 मावसबोळी आबोलि वयिल्या तक्षण फुल्लेवंका.
609 मावां घरालाग्गियाइ येवुनु (तेंडले) वाळिमांटवा मुळांतु निद्दलो.
610 मावां (बापुसु) सांगाति बैसूनु, मार्यी (आवुसु) सांगाति उटायता.
611 मासळे (झळक्या) कुळ्याक करळ्या चीप.
612 मासलेंतु शेवटो चोरु, मनशांतु पडति चोरु.
613 माक्षिचाने हस्ति वचयेत, मुख्ता (इद्रा) वेल्याने मूयि वचूनयें.
614 मिर्रि नासल्यारि तोरिकइ पाष्टवे ?
615 मिझ्यो आसत्ति ह्मणु पांडु ह्मणका.
616 मीट खाल्लेलो कीरु.
617 मुदगयागेल्या घरांतु शिदगयाने प्रवेशु केलो.
618 मुयेक मूत प्रळय.
619 मुये रुपानें साकर खावंचि (see हस्ते रुपाने).
620 मुळाक पळ्यारि नांक उंचारि.
621 मूर्ति सानि जाल्यारि कीर्ति होडि.
622 मेच्चुलि मेच्चुलि पजडपणाक मेच्चुलि.
623 मेणानें चिकलु काडचो.
624 मेलेल्या मळ्याक खोंचें.
625 मेलेल्या म्हशीक तूद चड.
626 मोगा धुवेक चांदण्यांतु उवो काडच्यो.
627 मोन्याक नांक खर्पिल्लि गादि.
628 मोन्या सोपन कोणा कळता ?

629 मोव्वु आशिल्लेकडे कोप्राने खोंचें.
630 म्हशीचिं शिंगं म्हशीक जड न्हयिं.
631 म्हशी विकूनु दाव्यांक लडायि.
632 म्हांतारियेगेल्या कुंकडामितिं फालं जाइना.
633 म्हांतारो डोंबु ढोलु वाचूक.
634 म्हांताऱ्या बैलाने गायीक आडायिल्या गादि.
635 म्हाळपक्षांतुलो भट्टु, आशाडमासांतुलो तट्टु or the reverse.
636 म्हाळपैक अजीर्ण, सर्व घराण्याक पेज.

य.

637 यलपाशाणांतुलो किडो or एलपाशाणांतुलो.
638 योगि आशिलो भोगि न्हयीं, भोगि आशिलो योगि न्हयिं.

र.

639 रगडो आज्जा पयण.
640 रगडो (लोखंड) तिंबयिल्यारि भिजतवे ?
641 रगडो भांगार जाल्यारि गावंभरि वांटयेत.
642 रंगस्थळांतु कर्डि.
643 रागु नुडिसुतना तार थुंटलि.
644 राजा असो मी तसो, माकागे रांडे पेजेचो निसो.
645 रज्जु नास्तना बांदूनु घालचें.
646 राज्याक रायु जाल्यारि आवसूक पूतु.
647 रांड म्हणा कूंड म्हणा पोट भर्नु वाडा.
648 रांडे लग्नाक सातपांच (सतराइशीं) विघ्न.
649 रांदपिणी पोरु उपाशि पण्णा.
650 रांद वरेक तडवूनु वाडसरि मडक्यांतु खाल्लें.
651 रांदू कळना जाल्यारि राकडं वर्लि.
652 रांदू कळनाशिलि बाईल न्हयिं, घोळू कळनाशिलो दारलो न्हयिं.
653 रान भोंवुनु राक्कुड मेळनि.
654 रान लाग्गि, गावुं धूर.

655 रानाक वतल्याच्या कुर्टाक कुराडि बांदचि.
656 रानांतु पावुसु पळ्ळेलो गावांतु आयकना.
657 रानांतुल्या मांकडाक गावां हाण्णु सोळ्ळेले वारि.
658 रानांतुलो कारो मारना, शिक्यावेळें तेलु मारता.
659 रामभट्टा पंचकदायि.
660 रामेश्वराक गेल्यारि शनीश्वरु सोण्णा.
661 रायागेलें मन आनि रुक्का सावलि तात्तावळि परतता.
662 रायागेलो घोडो लायांतु म्हांतारो जालो.
663 रायानें म्हळ्यारि (सांगल्यारि) दळ हालता, भट्टानें म्हळ्यारि शेंडी हालना.
664 रायानें म्हळ्ळेलि पूर्वदिशा, भट्टानें म्हळ्ळेली अमास.
665 राया बाइलेक जाल्ले तरी ऋण आशिलें तितलेंचि मेळता.
666 राया बायिलेक फुल्लां घोश्याने मारनाफुडे तुकलें.
667 रावळारांतुल्या भात्ताक उंदूर झगडताति.
668 राक्षसिकडे पाळणें विंदुळूक दिल्या वारि.
669 रीण केल्यारी घाण्यांतु हातु.
670 रीण कर्नु काप केलें, काप विकून वाडि दिल्लि.
671 रुचि आस, जिर्वण ना.
672 रुमडी पाळ शेळीक धावंता.
673 रेवेंरि मुतिल्ले गादि.
674 रोट्टि मोण्णु तुप्पांतु पळ्ळि.

ल.

675 लग्न केल्या शिवाइ पिर्शे वचना, पिर्शे गेल्या शिवाइ लग्न आइना.
676 लग्नाक हाळ्ळलो तांदुळु शेसेक खरचलो.
677 लट्कें आवंतण जेवतचि खरें.
678 लंडाक भंड मेळ्ळो.
679 लंडाक भित्तकी भंडाक भित्ता ?
680 लांचु घाल्या (दिल्या) शिवाइ बोंचु हालना.
681 लाजे गेल्यारि पेज्जे वाटना.
682 लाभु लेक्कूनु केळि खाल्लि.

683 लाशिल्या घरा वासो.
684 लोखंड उज्या शिवाइ मवु जायिना.
685 लोणियाक दांत आयिले.
686 लोणियांतुलो आगलु काळेले गादि.

व.

687 वकदचि पथ्य करता.
688 वट्टा भायलो दांतु.
689 वड्या तेल वायंग्यांक गेलें.
690 वणति आसल्यारि चितारो (केदनाइं) बरवयेद.
691 वणति धुल्यारि (धुल्ले तितलो) चिकोलूचि.
692 वस्तळ्या अण्यारि थावुनु पळेलो उगडासु खीरि भुर्कितना जालो.
693 वयिनें पर्सु खाल्यारि राकचें कोणें ?
694 वरु मेळ्ळो, शेंडूनु गेल्लो.
695 वरु मोडयल्लेकडे कासु खर्चीनि.
696 वल्या मडळा सूढि घेवुनु सोदचें.
697 वल्या वणतीक फात्तरु मारल्या वारि.
698 वल्लि कांबळि व्हांवतल्याक जडि.
699 वागाकइ वासरा बोब चड.
700 वागा मळिगेंतु दीस काडचे.
701 वागा माक्षि गोंडो धरतलो नांचता.
702 वागा मिशियेरि कोल्लो खेळता.
703 वांचूनु वरल्यारि वेंचूनु खावयेत.
704 वांजेक बाळांग्या पीडा इतें गोत्तु ?
705 वाट्टेने वतल्या वागा माका येवुनु खागा.
706 वाट्टें मोडवूनु तट्टें केलें, तट्टें मोडवूनु कांयसो केलो.
707 वाडतलो आपलो आसल्यारि कोटग्यांतुं जेवयेत.
708 वाझांतु बैसूनु कांडणा मारु चुकवुंच्याक जात्तवे ?
709 वारें आनि उज्जो एकडे मेळेले गादि.
710 वारें आयिल्ले तशि शीड (सूप) दिवंचें.

711 वाह्लीक फळ जडवे ?
712 वासरा कानांतु वारें रिगिल्या वारि.
713 विजार शिवयितलो मुतच्याक वट्टो दवरनावे ?
714 वेंकुनें पडंबूर गेल्लेलेवारि.
715 वेंटो लाशिल्ले तरि वळु वचना.
716 वेत्ता चुकिल्लो, वावांक चुकलो, वावांक चुकिल्लो गावांक चुकलो.
717 वेसु घालुनु नांचना म्हळ्यारि जातवे ?
718 वेसु घाल्लेले तशि नांचका.
719 वैजिणीकडे उपस्थ (पोट) निपवुंचें.
720 व्याप्ति शिवाई प्राप्ति ना.
721 व्यारु केल्लेलो चड्डु जावुनु हात्तांतु आयलें धुपटणें.

श.

722 शक्तिने जायनात्तिलें युक्तिने जात्ता.
723 शरण आइल्याक मरण ना.
724 शिकायि आनि तेल.
725 शिक्या पोट्टु थुंटलो, माजरा पुण्य पिकलें.
726 शिंगाक चारि बांदिल्लि संगति.
727 शिज्जैल्या भात्ता तिरळु.
728 शिवयतल्या उजम्यानें, रडतल्या दाव्यानें बसू नयें.
729 शिवरात्रिगेरि गोकुलाष्टमि (नवरात्रि) आयिली.
730 शीस मारच्या गावांतु नागवूनु सोळ्यारि पुरो.
731 शेजार्णिनें पोरा पोसल्यारि आवइ इत्याक ?
732 शेंटा भाज्जेक तुप्पा फण्ण.
733 शेणांतुल्या किड्याक शेणा वासु ना.
734 शेराक सवाइ शेरु.
735 शेळि खीरि उस्पूवुंचि.
736 शेळें शिताक वारें घाल्लेले म्हणके.
737 शोधु चड्डु, बोधु थोड्डो.
738 श्रीगणांतु पागारु आइलो.

स.

739 संकल्पु कोरचे भित्तरि अमृतघडि खर्चेलि.

740 सगळें रामायण आयकूनु रामु राक्षसु कीं रावणु राक्षसु म्हळेले गादि.

741 सत्याक मरण ना.

742 सन्याशाक कोपु येद.

743 समुद्राक वयि बांदयेद, उल्लैतल्या गेलें तोंढ बांदूक आयिना.

744 समुद्राक वयि बांदिल्लि संगति.

745 समुद्रांतु सोळ्ळेलें तारुं तडीक लागतचि खरें.

746 समुद्रु होड्डु जाल्यारि आयदाना इतलें मेळता.

747 सर्पाक उश्या घेवूनु निद्दल्लि संगति.

748 सर्पाक दूद घालेलि संगति.

749 सर्पा बोढावेलें माणिक.

750 सर्पा मात्यारि निर्विशा काडि दवरले गादि.

751 सर्व गद्दळ, वणतीक आद्दळ.

752 सर्व सोळ्ळें, सोन्नारपण मांडलें.

753 सर्वांनि पालकींतु बसल्यारि व्हावंतलें कोण ?

754 सवरग साटो, हागवणी मार्गु.

755 संशयि मन सावळेक भित्ता.

756 सांगतल्याने सांगल्यारि आयकतल्याने निधानसुवंका.

757 सांगिल्लि सांगणि, बांदिल्लि भुत्ति, खयिंथायि येत्ता ?

758 साटि वराची म्हशि हाण्णु स दुडवां दाव्यांक वार्जिक केल्लि.

759 सान तोंडाक होड्डु घासु.

760 सुंकावेलो काण्णु समुद्रा पाळं मोज्जूक घाल्लो.

761 सुक्के गांडीक वल्लो बिब्बो.

762 सुक्के पायांने तड्डि घेवंचि.

763 सुण्याक सलगि दिल्यारि मात्यारि चडता.

764 सुण्याक सिंहासनारि बसैल्या गादि.

765 सुण्या, गू जायि म्हळयारि कांटियेरि हागता.

766 सुण्या तोंडांतु बड्डि घालनयें.

767 सुण्या नेवनाने न्हाणा उपचार.

768 सुण्यानें भोंकल्यारि स्वर्गु तग्गु येत्तवे ?
769 सुण्यानें सांतेक (यात्रेक) गेलेत्यारि.
770 सुण्या बाल नळियेंतु घाले तरिकई वांकडेंचि.
771 सुवेक ह्यादिवळिं त्यादिवळिं, घुवेक ह्याऽऽशुक्रारा त्या ऽऽ शुक्रारा.
772 सुपेकरांगेलें लेक.
773 सुंबा मुंजीक कांवळे काष्टि.
774 सुवे मोन्यानें साखर वांटचि.
775 सूणें आसतना बड्डो ना, बड्डो आसतना सूणें ना.
776 सूत उवाच करचें.
777 सू म्हळ्यारि रागु कळता.
778 सोत्तल्याक मेळता.
779 सोन्नारानें कानु विंदल्यारि दुक्कना or हायजात्ता.
780 सोयरिं धूर आसका, बायिं लाग्गि आसका.
781 स्मशान वैराग्य, प्रसूत वैराग्य.
782 स्वर्गाक दोनि बोट्टं.
783 स्वार्थाक दोळे ना.

ह.

784 हरयें सोत्तल्याक पिकलें मेळलें.
785 हस्तेक घांट नाक्का.
786 हस्ते पादु.
787 हस्ते पोट्टांतु गाड्डुव.
788 हस्ते भारु हस्तेक, मुये भारु मुयेक.
789 हस्तेरि बैसूनु मागुनयें, घोड्यारि बैसून कुरुनयें.
790 हस्ते रुपानें पाल्लो खावंच्याकइ मुये रुपाने साकर खावंचि बरि.
791 हाग्गु बशिल्याक झाड आड.
792 हाड्डा लाग्गिल्लि काति.
793 हाता घोर्नु हाळेल्याक्षण बाइल जायनि, पोटां उबजल्याक्षण चर्डुं जायनि.
794 हातां आयिलें तोंडा पावना.
795 हातां कांकणांक भारशि इत्याक ?

अस्मता मूरती
पाप्यानी गेल्लेल केदे घे पौल और उधा

796 हातांतु कासु नातिल्यानें तार एकळाक दांटुवुंका.
797 हातां पावनातिलें फूल देवाक.
798 हांतुळातकीत पाय निडुवुंका.
799 हांतुळा (मांद्रे) मुळांतु वतल्याक मांद्रे (भुईं) मुळांतु वतलो गांटलो.
800 हांतुळारि (मांद्रेरि) आयिल्लेक सोण्णु वाट्टेने वतलेक सम्नि करचि.
801 हावं गोरि, आक्का गोरि, हळदि वाटतलें कोण ?
802 हासतल्यागेले दांत भाइर.
803 हींगु बांदिलें लोगट.
804 हून उदाक निवोनु पिवंका.
805 हून उदाक हाडतां तुर्कप्पा.
806 हून उदका घोट्ट.
807 हेक्कडे न्हायिं, तेक्कडे वांयिं.
808 होगळसुयिल्या तोंडानें बोगळसुवचें.
or होगळुल्या तोंडानें बोगळुवचें.
809 हैरुं धावंता म्हणु गायंडळु धावंता.
810 होड्डु गांडिच्याक शूळा दिवंचो.
811 होड्डा घर लासूनयें, गरिबा बाईल मोरनयें.
812 होड्डाने खेल्यारि रुचीक, गरिबाने खेल्यारि भुक्केक.
813 होन्नारामा फोवु.
814 होरडीके (लग्ना) मांटवांतुं म्हशीवासराक सोदूक आइलो.
815 होरैतु होकलांगेलें कशि आसो, घडवाळ्या दामु पळयारि जालो.
816 होळ्ळि मेलि म्हणु केलि धाकटि, तिका लागलि उबशी रोगटि.

For further Proverbs see the Supplement.

Some instances of Similes of the nature of Proverbs.

अ, आ, उ.

1 अंत्रपिशाच.
2 अड्डा (यड्डा) तड्डा.
3 अधिक पंचायति.
4 अष्टवांकुड.
5 अक्षर शत्रु.
6 आकाशनंदी.
7 आंड कापिलो बोकडु.
8 आंबाळ्या कातोसो (जुगुळता).
9 आरंभ शूरु.
10 आशाढमासांतुलो बेबो.
11 आश्लुशे पावुसु.
12 उग्र कुमारु.
13 उदकाकइ पातळ.
14 उवारा हुळुनु आइल्लो.

क.

15 कळ्या पात्तल्सो उसळचें.
16 कर्णपिशाच.
17 काङ्गि मोण्णु सांगचें.
18 कान खांवचें भांगार.
19 कानु (बोड) कुशिलें सूणेशें.
20 किराने उलैले वारि.
21 कीर्टिशि खिर्षे.
22 कुंकडा पायानें गिरुयले गादि.
23 कुबेरुसो.
24 कुंभकर्णा नीद.
25 कुरुडो मूसुसो धांवता.
26 केळिशि वाडल्या.
27 केळिं सोलैलेगादि.
28 कोम्बळिंतुलो आल्या कुडकोसो सोदचें.

ख, ग, घ.

29 खड्डाय स्वरूपाय.
30 खाड्डारि मांटवु घालि.
31 गप्पेदासु
32 गर्धब गायन.
33 गूळे आयिले वारि करचें.
34 गोमुख व्याघ्रु.
35 घाण्या बैलुसो घुवंचें.
36 घायसोक्का वागुसो.
37 घुमटा गणेशु.
38 घोणिगेलि झोंपिशि.

च, ज, झ.

39 चवती रगडो.
40 चाम्मा आंबे.
41 जगली भागवतु.
42 जडभरतु.
43 जमदग्नि अवतारु.
44 जांबुवंतुं.
45 जोगभट्टु.

46 जोडागुग्गुम.
47 झूजा कोंबे.

त, द, न.

48 तुसवांतुलो उजो.
49 दोळ्यांतुलो कैरु.
50 धुवरु लागिलो वासो जायिना.
51 नांकालागि कापूस धरला.
52 नारदमुनि.

प, ब, भ.

53 पक्षंबर.
54 पापाक ना पुण्याक ना.
55 पावळ्यांतुलि तोरि.
56 पिसुळेलें कुंकड.
57 पीलि खालेलो उंदुरु.
58 पोकळे हम्मदु.
59 फोवा लाठि.
60 बकध्यान.
61 बकपक्षिसो.
62 बण्णा आयणो.
63 बस्ते घांट.
64 बाल मस्तिलेलो सर्पु.
65 बिक्कुणु मर्डिलेले गादि.
66 बैलाने मुतिले गादि.
67 ब्रह्मकपाल.
68 भस्मासुरा वरु.
69 भगीरथ प्रयत्न.
70 भिजिलो कायळोसो.

म, र, ल.

71 मांडकाने माति गिळेले गादि.
72 मायकाभूत.
73 मायिसून.
74 मार्कांडेया आयुष्य.
75 मावळोभाचो.
76 मीट खालेलो कीरु.
77 मुंगूसु आनि सर्पु.
78 मोन्नेभूत.
79 म्हाळपक्षांतुलिं सूणि.
80 म्हाळसे रायु.
81 रक्तबीज.
82 रड्डोसो वेकूला.
83 रवळनाथा कूळ.
84 रामबाणु.
85 रावणा मुरडि.
86 रोणत्रुडका थपराको.
87 लोणिशें करगुवंचें.

व, श, स, ह.

88 वामनमूर्ति.
89 वारेंनि उज्जो.
90 शिंगि सर्पा हगे.
91 शीं सकळु पाय उंचारि.
92 शुक्राचार्यु.
93 शुक्लकाष्ट.
94 शेणांतुले किडे.
95 सुंगटशें डडता.
96 सुंटि मांडेशें सणसणी.

97 सुडमण्णा घूडुसो भुगभुगचें.
98 सुण्यानें हाड (चामडें) चावडायलेंगादि.
99 सुण्या जाति.
100 सुण्या सोयरीक.
101 सुत्रा बोंबे.
102 सुंदर बखेखानि.
103 सुंदररावणु.
104 सुर्पोनका.
105 सोकना सवर्णे.
106 हनुमंता चप्पर.
107 हनुमंता बाल.
108 हरिदासा तट्टु.
109 हाडा लागिली काति.
110 होकले बापुसु.
111 होयमाल्यो घालच्यो.

Some instances of Idioms.

अ, आ.

1 अवतारु जालो.
2 असलाक तोटो.
3 अस्थायस्पट.
4 आकाश थुंद्रुनु पळें.
5 आकाश पाताळ एक करचें.
6 आंग चोरचें.
7 आंगारि आयिल्यां.
8 आडकुवाळें.
9 आदायु घारा आयलो.
10 आंबट करतां.
11 आंबाडे सौरग करि.
12 आंब्या ताळो.
13 आमसाणी खोट्टो (मोट).
14 आवाहन विसर्जन.
15 आषाढमासु.

इ, उ, ए.

16 इंगळाष्टक.
17 इंग्लीश उलैता.
18 इंद्रजाल.
19 उजवाडपेद्रु.
20 उजो लावंचो.
21 उदाक सोडचें.
22 ऊतु दि्वंचो.
23 एका पायानें उबरुवंचें.

क.

24 कणकट.
25 कर्टे कुडको.
26 कस्पट लेकचें.
27 कांकणं सूवुनु घेवचें.
28 कां कूं करचें.

29 कान उघडचे.
30 कान चाबचे.
31 कान फुंकचे.
32 कापणि काडचि.
33 कार्य साधकी.
34 काष्टकीडि.
35 काष्टि सडलु.
36 काळें करचें.
37 किमस खुंटया.
38 कुंकडा घूडु.
39 कुंटमुशा.
40 कुंडेबळ्ळि.
41 कुंडोकुशिल.
42 कुंबारु.
43 कुमणमंत्रि.
44 कुवाळिं कातरचिं.
45 कुळार धूर.
46 कूडुं बांदचो.
47 कोगिरभर्ति.
48 कोल्या शींग.

ख, ग, घ.

49 खाको उबारचो.
50 खाक्यांतु कानडी आस.
51 खाक्यांतु पोटलि घालचि.
52 खारु घालचो.
53 खिचडि खावंची.
54 खोडि मोडची.
55 गंडागुंडि.
56 गांर्डींतु बाल घालचें.
57 गांडि तोंड ना.
58 गाळु घालचो.
59 गुंडियेंतु देवंचें.
60 गोकर्ण दाकवंचें.
61 गोबरगुत्तिगा.
62 गौडबंगाल.
63 घडवाळ्या दामु.
64 घोंगो करचो.
65 घोट्टु गिळतचि बसचें.
66 घोसाळया कात्तो.

च, ज, ड.

67 चकार शब्दु.
68 चतुर्भुज.
69 चवळे मुडे कातरि.
70 चारिहात.
71 चावि फिरावंचि.
72 छानिशि करचें.
73 जडक्षांटि.
74 जडु जावंचें.
75 जीब चाबचि.
76 झकमारचें.
77 डोंकूनु पळवंचें.
78 डोंगरु सारवंचो.

त, द.

79 ताळतंतु.
80 तिप्रदंड लाक.
81 तिळमात्र.
82 तोंडपूजा.
83 तोंड सान करचें.

84 तोंडाक पान्नं पुसचिं.
85 तोंडा खरजु काडचि.
86 तोंडांतु शेण घालचें.
87 तोपि घालचि.
88 थुंद्दनुपडचें.
89 दारलफोडो.
90 दालि शिजना.
91 दिवालि काडचि.
92 दिवे लावंचे.
93 दोळे उघडचे.
94 दोळे खरडेक खिचवंचे.
95 दोळे धांकचे.
96 दोळे फिरचे.
97 दोळे सोडचे.
98 दोळयांक उदाक लावंचें.
99 दोळयांतु धूलि (माति) घालचि.

ध, न.

100 धुत्रो घालि.
101 धुत्रो धरइ (दाकइ).
102 धुवरु पळवंचो.
103 नख धरुनु शिखथाइ.
104 नांकाक चुनो लावंचो.
105 नांकांतुलो केसु.
106 नांका मोतीं.
107 नांकारि कोपु.
108 नावांपुरतें.
109 नोटाक ना नुडियेक ना.

प, फ.

110 पंक्ति प्रपंच.
111 पगडि फिरावंचि.
112 पथ्यारि आइलें.
113 पदरांतु वालि.
114 पळकेलें शीत.
115 पान हालना.
116 पायांक नक्षत्रं पळयांति.
117 पित्थ चडचें.
118 पुंगि बंद जालि.
119 पूर्व दिशा.
120 पोकळ काष्टि.
121 पोटलि बांदचि.
122 पोटारि पाय दिवंचे.
123 प्रकर्ण करचें.
124 प्रतापचवल.
125 फण्ण घालचें.
126 फशीरि घालचो.
127 फळं खावंचिं.
128 फाटि थापटावंचि.
129 फाटि दिवंचि.
130 फाल्गुणमासु.
131 फुसकि पातळ जालि.

ब, भ.

132 बहुमाना गोंडो.
133 बाइलघोवो.
134 बागिलभैरवु.
135 बिरमेति.
136 बेगडी भांगार.
137 बोड कुंबु जावंचें.
138 बोड खरजुवंचें.
139 बोड तासचें.

140 ब्रह्मगांटि.
141 ब्रह्मघोटाळो.
142 भरीक पडचें.
143 भिकार चावडि.
144 भोवयांक गांठ्यो घालच्यो.

म.

145 मर्कि माळ्यारि चडवींच.
146 मंडेवळ्ळी.
147 मंत्रपुष्पं.
148 मर्यादे गोंडो.
149 मागल्या पायानें वचें.
150 मार्ते खरजूवचें.
151 मात्याक चडंचें.
152 मात्यारि चडचें.
153 मात्यारि चडवून घेवंचें.
154 मात्यारि हातु ताणचो.
155 मात्यारि हातु दवरचो.
156 मारीवर्ज्जें.
157 मासळेपेंठ.
158 मीट मिसांग लावंचि.
159 मुंडोन्यायु.
160 मूस मारीत बसचें.
161 मेंडो मेकळूनु सोडचो.

य, र, ल, व.

162 यथास्थित.
163 येवुनु वचूनु.
164 रगत आटवंचें.
165 राळेरोंपचे.
166 लागूनु येवंचें.
167 लाल देवरवंचि.
168 वकदाक ना.
169 वाटेक लावचें.
170 वाटेक वचें.
171 वाटेरि पडचें.
172 वामकुक्षि.
173 वार लागि पुरल्या.
174 वान्यारि पडचें.

श, स, ह.

175 शंखु वाचलो.
176 शष्टाष्टक.
177 शिवरागु.
178 शेंडियांक गांठ्यो घालच्यो.
179 शेळू जालो.
180 सड्डु दवरचो.
181 संपुष्टांतु येवचें.
182 सुण्या बालावु.
183 सूणें तर्न पीना.
184 सूत उवाच करचें.
185 हात थंड करचे.
186 हातु माक्षि घेवंचो.
187 हातु हूनु करचो.
188 हुडचणि लागल्या.
189 हुमुसु काडचो.
190 होमेधरण.

Some Sanskrit Maxims in vogue.

Those marked by asterisk are Sanskritised forms.

अ—औ

1 अजागलस्तनवत्
2 अजापुत्रं बलिं दद्यात्
3 अतिरेकं विनश्यति *
4 अति सर्वत्र वर्जयेत्
5 अंधपरंपरान्यायः
6 अधिकस्याधिकं फल
7 अनाथो देवरक्षितः
8 अन्नगतप्राणः चर्मगतदृष्टिः
9 अन्यक्षेत्रे कृतं पापं पुण्यक्षेत्रे विनश्यति
10 अरण्यरोदनन्यायः
11 अर्धो घटो घोषमुपैति नूनं
12 अल्पविद्यो महागर्वी
13 अविचारपुरीमध्ये यः पलायति जीवति
14 अव्यापारेषु व्यापारः
15 अहोरूपमहो ध्वनिः
16 आत्मछिद्रं न जानंति परछिद्रानुसारिणः
17 आत्मैव ह्यात्मनो बंधुरात्मैव रिपुरात्मनः
18 आरंभशूराः खलु दाक्षिणात्याः
19 आलस्यादमृतं विषम्
20 आशायाः परमं दुःखं, निराशा परमं सुखं
21 इतो भ्रष्टस्ततो भ्रष्टः
22 इंद्राय तक्षकाय स्वाहा
23 इदं च नास्ति परं न लभ्यते
24 उदरनिमित्तं बहुकृतवेशः
25 उद्योगः पुरुषलक्षणं
26 एरंडोपि द्रुमायते
27 औषधं जाह्नवीतोयं

क—न

28 कफोणीगुडन्यायः
29 कर्मणो गहना गतिः
30 काकतालीयन्यायः
31 कांचनात्कार्यसिद्धिश्च
32 कामातुराणां न भयं न लज्जा
33 कालस्य कुटिला गतिः
34 कुरूपी बहुचेष्टकः
35 कूपमंडूकन्यायः
36 गतानुगतिको लोकः
37 चंचुप्रवेशो मुसलप्रवेशः
38 चर्वितचर्वणं
39 छिद्रेष्वनर्था बहुलीभवन्ति
40 जनवाक्ये जनार्दनः
41 जामातो दशमो ग्रहः
42 टीका टूकामपेक्षते
43 तर्कं शक्रस्य दुर्लभं
44 तातस्य कूपोयमिति ब्रुवाणाः क्षारं जलं कापुरुषाः पिबंति

45 तुषकंडनन्यायः
46 त्वयार्धं मयार्धं
47 दुर्जनं प्रथमं वंदे सज्जनं तदनंतरं
48 दूरस्थाः पर्वता रम्याः
49 दैवो दुर्बलघातकः
50 न देवाय न धर्माय
51 न भूतो न भविष्यति
52 नरो वा कुंजरो वा
53 नलिकागतमपि न भवति सरलं शुनः पुच्छं
54 निरस्तपादपे देशे एरंडोपि द्रुमायते
55 निस्पृहस्य तृणं जगत्
56 नीचैर्गच्छत्युपरि च दशा चक्रनेमिक्रमेण

प—म

57 पयसा सिंचितो नित्यं न निंबो मधुरायते
58 परान्नं प्राणसंकटं
59 परोपदेशे पांडित्यं
60 पिष्टपेषणन्यायः
61 पृष्ठ ताडनाद् दंतभंजनं
62 पुनरागमनाय च
63 प्रथमग्रासे मक्षिकापातः
64 प्रोदीप्ते भवने तु कूपखननं प्रत्युद्यमः कीदृशः
65 बाबावाक्यं प्रमाणं *
66 बालानां रोदनं बलं
67 बुद्धिः कर्मानुसारिणी
68 मन एव मनुष्याणां कारणं बंधमोक्षयोः
69 मनःपूतं समाचरेत्
70 महाजनो येन गतः स पन्थाः
71 मौनं सर्वार्थसाधनं
72 मौनस्य कलहो नास्ति नास्ति जागरतो भयं

य—क्ष

73 यथा राजा तथा प्रजा
74 यद्वा तद्वा भविष्यति
75 येनकेन प्रकारेण प्रसिद्धः पुरुषो भवेत्
76 योजकस्तत्र दुर्लभः
77 रूढिर्योगाद्बलीयसी
78 लंघनं परमौषधं
79 रामाय स्वस्ति रावणाय स्वस्ति
80 वचने किं दरिद्रता
81 वादे वादे जायते तत्त्वबोधः
82 विनाशकाले विपरीतबुद्धिः
83 विप्राः पश्चिमबुद्धयः
84 वृद्धा नारी पतिव्रता
85 शंखान् दध्मुः पृथक् पृथक्
86 शठे शाठ्यं समाचरेत्
87 शापादपि शरादपि
88 शिष्यापराधे गुरोर्दण्डः
89 शुभस्य शीघ्रं, अशुभस्य कालहरणं
90 शेषं कोपेन पूरयेत्

91 सर्वे जनानां देवदारगंधः *
92 सहसा विदधीत न क्रियां
93 समानशीलव्यसनेषु सख्यं
94 ससमं दैवचिंतनं
95 सत्यमेव जयते
96 सिंहावलोकनन्यायः
97 सुखं च मे शयनं च मे
98 स्थालीपुलाकन्यायः
99 स्वयमपि लिखितं स्वयं न वाचयति
100 हंसक्षीरन्यायः
101 क्षणं चित्तं क्षणं वित्तं
102 क्षीरेण दग्धजिह्वस्तु तक्रं फूत्कृत्य प्राशति

Some of the Kanarese Proverbs in use.

Those already published by the Basel Mission Press in the compilation of 1500 Proverbs are excluded.

1 अक्कि कोट्टु अक्कन मने याके ?
2 अंगळ गूडिशिदरे हब्ब आयिते ?
3 अंगळल्लि हेतु मंगळ कष्ट.
4 अडिकोंडल्लि केडिकोंडा.
5 अडिगे अंगारक, मध्य मंत्राक्षते, मेले गोपीचंदन.
6 अति आशे गति केडु.
7 अंतु इंतु कुंतिमक्कळिगे वनवास.
8 अत्ते कालद नंतर सोशे काल बरुवदु.
9 अंदिगे अदे सुख, इंदिगे इदे सुख.
10 अंबिलि कुडियुववगे मीशे तिक्कुवनोब्ब.
11 अम्मनवरु प्रायक्के बरुवनक अय्यनवरु कैलास.
12 अल्पगे अर्धायुष्य, पापिगे परमायुष्य.
13 अल्पगे ऐश्वर्य बंदरे मध्यरात्रे कोडे हिडिसुव.
14 अवळिल्लदे अष्टपुत्र (मगन हेसरु सोमनाथ).
15 अळकापुरदल्लि अरवत्तु मारु हारिदनंते
16 आकलु कप्पादरे हालु कप्पे ?
17 आचार्यरिगे मंत्राक्षित उगुळु हेच्चु.

18 आडे गोडे, गोडे बागा.
19 आतकालक्के भूतकालक्के.
20 आ ताळक्कू ई मेळक्कू गंटु.
21 आरे अल्प, कन्नड स्वल्प, तिगळु बोगळु.
22 आलाबाला पापि तले मेले.
23 आळन अंके इल्ल, मोळन भयविल्ल.
24 इडी मुळुगिदवगे छळि इल्ल.
25 इद्दवरु मूरु, कद्दवरु यारु ?
26 इष्टु दोड्ड रायरिगे इष्टु सण्ण चीटियो ?
27 ईसुवष्टु ईसिदरे गंगम्म ताने वय्युवळु.
28 उंड्डु हेतवन कुंडे हाळु.
29 ऊट आयितु, ओले कित्तुहाकु.
30 ऊटक्के इल्लद उप्पिनकायि यातक्कू बेड.
31 ऊट हाग, फळार मुप्फाग.
32 ऊरिगे अरसादरे तायिगे मग.
33 ऊरिगे ओंदादरे पोरगे ओंदु.
34 ऋषिगळ मक्कळिगे शष्पवे अलंकार.
35 एण्णे शिक्किद्दे शणियार (शनिवार).
36 एद्दरु साविर, बिद्दरु साविर.
37 एनगु हरिनाम, माधवगु हरिनाम,
एनगु जलशयन, माधवगु जलशयन,
एनगु ट्रोयं ट्रोयं, माधवगु ट्रोयं ट्रोयं.
38 एम्मेगिम्मे तंद्रेगिंद्रो ननगिक्किया बावगिक्किया ?
39 एल्ला बण्ण मशि नुंगितु.
40 ओडि होद, कल्लु मुट्टि बंद.
41 ओड्डुववरकिंत मुंदे, कडियुववरकिंत हिंदे.
42 कट्टिकोंडु राज्य कोडुत्तारो !
43 कंडरे माणि, उंडरे गोणि.
44 कन्नड सूळेगे कोंकण मिंड.
45 कब्बु डोंकादरे सवि डोंके ?

46 कल्लप्प गुंडप्प कूडि मेणसप्पन पुडि.
47 कळ्ळन हेंजे कळ्ळने बल्ल.
48 काळन अंके इल्ल, मोळन भयविल्ल.
49 कुंडेभट्टरिगे एद्दद्दे मुहूर्त.
50 कुंबारगे तट्टु मडिके.
51 कुरुड कण्णिनवळे निने बा.
52 कैयिंद कोट्टु कालु हिडियुवदु.
53 कोडुवदु मूरु कासु, दुडियुवदु मूरु तासु.
54 कोण वेळेदरे आने आदीते ?
55 कोंदवगे कोले तप्पा.
56 कोर पगडि, काचिन बुगडि, ऊटके उप्पिल्ला,
दीवर पोरिगे दिमाखु हेच्चु, दीपके एण्णिल्ला.
57 गुब्बिमेले ब्रह्मास्त्रवे ?
58 गोडे बिद्दरे जगलीमेले, साल बिद्दरे पोरन तलेमेले.
59 चक्क सण्णा, कायि दोड्डा.
60 चमगारर देवरीगे मेट्टिन पूजे.
61 जटकन मुंदे कायि, शेट्टि मुंदे हण.
62 तण्णीरादरु तनिशि कुडियबेकु.
63 तलेगिंत तरडु गात्र.
64 तायगंड देवरिगे मादरचोद पूजारि.
65 तारि दाटिदमेले अंबिगन हंगु याके ?
66 तां हिडिद मोलक्के (कोळिगे) मूरे कालु.
67 तुत्तुरिगे ब्रह्मार्पणे.
68 तेळु आदरे अंबिलि, दप्पादरे रोट्टि.
69 तोटकोंदु वाळे, मनेगोंदु मुदुकि.
70 तौडु तिंबुव वय्यार.
71 दना तिंबुववगे मीनु हेसिगेये ?
72 ननगू बेडागित्तु, नायकरू छी अंदरु.
73 निनगू पें, निन्नप्पगू पें.
74 नायिगे केलसविल्ल, कूडिरलिक्के तेरपिल्ल.

75 नेत्तिमेले बायि इद्दरे मत्तोंदु तुत्तु उंडेनु.
76 पंचपांडवरेंदरे मचंद कालिनंते मूरे जनरु.
77 पांडवरीगू भाव, कौरवरीगू भाव.
78 पुकुळि तोळियुवगे जोताड्डुवदेके ?
79 पुंडरिगे अर्ध राज्य.
80 बडवन मनेगे भागीरथि.
81 बरडेम्मे हालु बंदष्टु लाभ.
82 बरे कैयिंद (कैयल्ले) मोळ हाकुवदु.
83 बरे गुल्लु, निद्दे गेड्डु.
84 बरेदु बिट्ट बसव.
85 बसवनहिंदे बाल.
86 बाडक्के हेगडे सोल्ल, हेगडेगे बाड सोल्ल.
87 बावन इच्छेयो बदनेकयिय इच्छे ?
88 बावा बावा दीप अंदरे बेंकिया ?
89 बुद्धि बल्लवने हिरिय.
90 बेल्लद रोट्टिगे शास्त्रविल्ल.
91 वैद बायिगे होयूद पेट्टु.
92 बोम्मा बित्तो, तिम्मा कोय्यो.
93 भावियल्लि बिद्दरू भांचोद बिडा.
94 भीमन होट्टेगे काशिनमजिगे.
95 मक्कळ हेळिके निद्दे, नेंटर हेळिके ऊट.
96 मक्कळिगेल्ला बेक्किन पळदे.
97 मंचक्के मणे याके, लंचक्के होणे याके ?
98 मनेगे मारि, परोपकारि.
99 मळेशिरि बेळेयल्लि काणबेकु.
100 मातु मातु प्रसंगेन गेणिअक्कि विनश्यति.
101 मीशे बरुवाग देश काणा, मोले बरुवाग नेल काणा.
102 मुंदे उंटु मुदुकिय हब्ब.
103 मूर्तिसण्णदादरू कीर्ति दोड्डुदु.
104 मूरिंद मुक्ताय.

105 मूवर किविगे मुट्टिदु मूरु लोकक्के.
106 याव देवर गुडि आदरेनु, निद्दे बिद्दद्दे लेक्ख.
107 रोगि हरिसिदक्कू वैद्य बेरसिदक्कू गंटु.
108 रोट्टिगे बंद नायि तुप्पक्के बंदीते ?
109 लंड देवरिगे भंड पूजारि.
110 वत्तायर्दिद देवस्यभट्टर रुजु.
111 शानभोवर मक्कळिगे उंडे सोलिसबेकु.
112 शुक्रगे सोळे आगा, शनिगे बेळे आगा.
113 संकट बंदाग वेंकटरमण.
114 संगति सोतु नोडबेकु, हेंडति हेतु नोडबेकु.
115 सट्टने उत्तर कोट्टरे कोट्टष्टु फल.
116 सत्त पुकुळि एत्त बिद्दरेनु ?
117 सत्य माडिदव सत्ता, अन्याय माडिदव अन्न उंडा.
118 साविर इद्दवनू दोड्डु, साल इल्लदवनू दोड्डु.
119 सिक्किदष्टु मक्कळ पुण्य.
120 सीते हुट्टि लंकेगे केडु, मुकांबे हुट्टि मंकिगे केडु.
121 सेट्टि एनुमाडता ? आळिता होयुता.
122 सेट्टि शेरु, लिंग पंछेरु (अडायशेरु.)
123 हण इल्लदे बड्डि केट्टितु.
124 हंदिगोणदवरु हादर माडिदरे कुमटेयवरिगे दंड.
125 हंदि हायिद्दे मुख.
126 हनमंतरायरे नमस्कार. नम्म हेसरु निमगे हेगे तिळियितु ? मुख कंडरे
तिळियुवदिल्लवे ?
127 हादरक्के हुट्टिद पोर होयिलिगे बिद्दुहोद.
128 हार्वर बोट्टु हरदारिंयिंद काणबेकु.
129 हालुमोसरिगे कडिमे आदरू हल्लुमुसरेगे कडिमे इल्ल.
130 हिड्डु बूदि ओंदे.
131 हिडिदद्दू होयितु, मेट्टिद्दू होयितु.
132 हुब्बेमळे अब्बेहालु.
133 हूवु डोंकादरे परिमळ डोंके.

134 हेण होरुववगे शष्प बाधेये ?
135 हेळिद्दोंदु बिट्टु मिक्किद्देल्ल माडेनु.
136 हौदु बसवण्ण हौदु, अल्ल बसवण्ण अल्ल.

Some of the Marathi Proverbs in use.

1 अतिराग भीक माग.
2 अन्न तारी अन्न मारी.
3 आधीं पोटोबा मग विठोबा.
4 उडदामाजी काळेंगोरें काय निवडावें.
5 एकटा जीव सदाशीव.
6 गरज सरो, वैद्य मरो.
7 घोंगडीला मी सोडलें, पण घोंगडी मला सोडीत नाहीं.
8 छडी लागे छमछम, विद्या येई घमघम.
9 लोकां सांगे ब्रह्मज्ञान आपण कोरडा पाषाण.
10 साठी, बुद्धि नाटी.

Some of the Hindustani Proverbs in use.

1 अब्रूका कपडा.
2 अमारे इजारमें कोन हग्या.
3 अहमदकी पगडी महमदके सीरपर.
4 आप भला तो जग भला.
5 उंलटा चोर कोतवालकू पकडा.
6 एक देशकी बोली, दूसरे देशकी गाली.
7 एकसे दो भले.
8 खानेकू पीनेकू मैं, लढनेकू मेरा बडाभाई.
9 गद्धेकू गद्धा मिला तो मारे दोदो लात.
10 गरजवानकू अक़ल नहीं.

11 तेरे उपर मेरा घोडा.
12 थोडा खाया तो मीठा, बहूत खाया तो खट्टा.
13 दर्याकू अंगार लगी तो मछली किधर जायिंगे ?
14 दर्यामें खलखल.
15 दसके लकडी एकका बोजा.
16 बडा घर, पोकळ वासा.
17 बडे मियां खाना खाता है ढोल बजाव.
18 बोले तो मा मरती, नहीं बोले तो बाप कुत्ता खायगा.
19 मारे तो हत्ति मारना, लुट्या तो भंडार लुटना.
20 मूकू नहीं सुपारी, गांड मंगती जाफल.
21 राजा बोले मुलूख हाले, बुढा बोले दाढी हाले.
22 सीर सलामत रहे तो पगडी पचास.

Supplementary List of Konkani Proverbs.

817 आपणा गेलें विसरता, दुसऱ्यां गेलें उलैता.
818 इतल्यारि इतलें, बोंत्रारि कितलें.
819 उदकांतु हुम्मेता.
820 एका भात्ताक एकु तांदूळु.
821 एका शेजारा आशिल्यांक उत्रा उत्तर येत्ता.
822 कामलि (अरशिनमुंडिगा) जाल्लेल्याक पळयिल्लें हळदुवें.
823 कायिं केल्यारि कायिं ना, व्याज्य केल्यारि अर्द आस.
824 कुणब्या जावंयि वाशा तट्टि घेवुनु गेलो.
825 गावां तकीत वेसु करका.
826 गेल्यारि दुसऱ्या बाइलेक etc. etc.
827 गोयें फिरंग्या जालें.
828 जीवु वचना म्हणु हातपाय धाडांवचे.
829 थेंबो पळ्यारि कुंवारु जात्तवे ?

830 दारल्यांक बाइलो ससार. (Perhaps this is the latter par
of No. 382)

831 दाक्षिणे गेल्यारि पोट येत्ता.
832 दिवो निवतनां होडु जात्ता.
833 धाडावूनु पिकैल्लें वगि कुस्ता.
834 पादा नावं पद्मरसा, फुस्कें नावं तिर
835 बुदवंताक इतें शिंगं आसति, पिशाक इतें बाल आसव ?
836 भक्ति नास्तना मुक्ति मेळना.
837 मस्करी वचूनु कुस्करि जालि.
838 मळप पडतना हात्तानें तडवुंचाक जायिना.
839 मात्यारि ताळ्यारि पायांरि ना, पायांरि ताळ्यारि मात्यारिना.
840 मायिं मर्ता सुने ठायिं, सून मर्ता मिंडा ठायिं.
841 मुतच्या पूतें हातां घरचें.
842 यह्लुगेलि रुपइ.
843 येवजिल्लें एक, जाल्लें आनेक.
844 समुद्राक जाल्ले तरी सुक्ति भर्ति आस.
845 लक्ष प्रदक्षिणा, दुगाणि दक्षिणा.
846 वणतीक कान आसती.
847 वांकडि तिंकडि शेवा, पाल्सूनु घे तूं देवा.
848 शंभरि चेडियो मोरनु उबजला.
849 शक्ति दीवुनु शेवा घेवंचि.
850 संधि पाडि, जेवणाक वाडि.
851 सोन्नरांगेल्या प्रस्ता वडो.
852 हस्ते पायां मुळांतु मूयिशि.
853 हेद्यांरि मींडु करचो.
854 हासतेल्या दारल्याक, रडतल्या बाइलेक नंबू नं
855 हेद्यांरि रोम नातिल्या दारल्याक, तोंडारि मिश्यो आशिल्या बाइलेक
नंबुनये.
856 भूमापंडूता गांडीरि मारल्यारि रामापंड्ता दांत पड्ताति.
